

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Bu sayımızda

Təhsil naziri İnteqrasiya
təlimli internat tipli
gimnaziyada olub

⇒səh.3

Yeni Beynəlxalq
Vahidlər Sistemi
haqqında

⇒səh.11

Məktəbli
fəlsəfəsi

⇒səh.11

İnteraktiv
dərs mühiti

⇒səh.14

Olimpiadalara qatılanların bilik səviyyəsi ildən-ilə yüksəlir

274 qalibin 127-nin kənd məktəblərindən olması
bölgələrdə də təhsilin keyfiyyətinin artdığını göstərir

Təsirsiz sertifikat

Onlayn-təhsil biznesinin sürətlə inkişafı ilə əlaqədar olaraq dünyadan əksər reytinqli ali məktəbləri bu sferaya ciddi önmərəmə verəyiblər. Belə bir rəy formalaslaşdır ki, məsaflədən təhsil xidmətləri göstərə bilməyən universitet müasir sayılın bilinməz. Klassik təhsilin ömründən son anlanımları yaşadığını, bir azdan insanların həyətləri boyunca yalnız onlayn-təhsil alacaqlarını düşündürənlər də yox deyil. Məsaflədən təhsilin şübhəsiz ki, müsbət tərəfləri var. Məsələn, tələbənin xərcləri baxımından qənaət deməkdir, məsafə qət etməyə ehtiyac yoxdur, hər yaşda şəxs üçün əlçatandır və s. Bunların hamisi çox gözəl, ancaq çox vaxt cavabını axtarmadığımız bir sual açıq olaraq qalır: onlayn-təhsil əsasında diplom, yaxud sertifikat alan şəxslər sonra işə düzəlmə istiqamətində

hansı nailiyətləri əldə edə bilirlər? Daha doğrusu, ne kimi maneələrlə üz-üzə qalırlar? Axi hamımız bilirki, təhsilin son hədəfi uğurlu karyeradır. Məsaflədən təhsil alanların karyera qurması prosesində işləri necə gedir?

Onlayn-təhsil mövzusuna çox toxunmuşuq, ancaq gəlin bu dəfə probleme fərqli rakursdan baxaq.

Etibarsız diplom

Onlayn-kursların eleyhdaları hesab edirlər ki, bu yolla əldə edilən təhsil səthi xarakter daşıyır. Bu sahədə xidmətlər göstərən "Coursera", "Udemy", "Udacity", "edX" şirkətlərinin məlumatlarını analiz edən Amerikanın Elmin İnkışafına Dəstək Assosiasiyyası belə nəticəyə gəlib ki, onlayn-kursları keç-

mış şəxslərin təqribən 52%-i əldə etdikləri biliklərdən praktikada yararlanıbilmər. Onların aldiqları sertifikatlar işsəgötürənlər üçün nüfuzlu sənəd sayılır, çünkü əksəriyyət düşünür ki, məsaflədən təhsil almaqla iş üçün tələb olunan bilik ve bacarıqlara yiyələnmək mümkün deyil.

Onlar qənaətlərində olsun, ancaq onlayn-kurslar ciddi biznes sferası olaraq qalmadıqda davam edir. Əgər belədirse, məsaflədən təhsilə baş vuranlar göləcək karyeraları baxımdan nəyə ümidi edirlər? "Google" şirkətinin HR-i Laslo Bok hesab edir ki, diplomi işləmək istəyən şəxs üçün karyera təminatı deyil. Bununla belə, bir çox şirkətlər, o cümlədən "Google"-un özü üçün də diplomi əsas meyar olaraq qalmadıqdadır. Buna görə də insanlar təhsil aldiqlarını te-

diləyən hər hansı bir sənədin əldə olunmasına meyilli qalmaqdır. İnsanlar diplom və sertifikatlarını işsəgötürənlər üçün nüfuzlu sənəd sayılır, çünkü əksəriyyət düşünür ki, məsaflədən təhsil almaqla iş üçün tələb olunan bilik ve bacarıqlara yiyələnmək mümkün deyil.

Universitələr bir-birimin ardınca onlayn xidmətlər göstərməye başlayır və ildən-ilə qiymətləri qaldırımaqda davam edirlər. Məsələn, "Financial Times"-in məlumatına görə, Uorton business-məktəbinde magistratura təhsilinin qiyməti 42 min ABŞ dolları təşkil edir.

⇒Ardı səh.15

İstedadlı şagirdlərlə işin təşkili

Onların inkişafı məktəb fəaliyyətinin ən vacib
aspektlərindən birinə çevriləməlidir

Bu gün Azərbaycan təhsilinin əsas məqsədlərindən biri istedadlı şagirlərin ələmətlərinin çıxarılması, onların qabiliyyət və ya radikalıq imkanlarının aşkarlanması, inkişaf etdirilməsidir. Cəmiyyətimiz bir sər məsələlərin həllini məhz bu cür usaqlardan gözləyir. Usaqların vaxtında aşkarlanması, dəstəklənməsi və inkişafının təmin edilməsi əsas hədəflərimizdəndir.

İstedadlı şagird kimdir?

Alımlar istedadlı şagirdlərlə bağlı bunları aşadırib: istedadlı şagird yüksək özünə inama malikdir, müükomməlcidir,

güclü bir hafizəyə sahibdir. Təkrarlardan sıxlıq, təpsirinq etmədən xoş gəlmir. Müstəqil işləməyi sevir. Vaxtında aşkarlanmayan, yönəldilməyen istedadlı şagird xüsusi qabiliyyətləri inkişaf etdirilmədən məktəbdən məzun olur və göləcəkdə ola biləcəyindən aşağı müvəffəqiyyət göstərir.

Bu usaqlar yaşıdları ilə münasibət qurmaqdə çatınlık çəkir. Ona görə də hemin usaqları öz zehinsel yaşıdları ilə bir araya getirmək lazımdır. Məktəbdə və məktəbdən xaricdə onlar üçün uyğun mühit yaradılmalıdır. İstedadlı şagirdlər qarşı daha həssas münasibət

göstəriləməlidir.

Bu cür usaqlar adı siniflərdə çox sual vermələri, tapşırıqları her keşden əvvəl yerine yetirmələri ilə daha çox fərqlənlərlər.

İntellektual və yaradıcılıq fəaliyyətinin müxtəlif sahələrində istedadlı şagirdləri müəyyənəşdirmək, inkişaf etdirmək və desteklemək üçün məktəb sisteminin yaradılması ilə bağlı əlavərişli şəraitin təmin olunması məhz bu cür usaqlarla işin məqsədini təşkil edir.

İstedadlı şagirdlərlə işin təşkili

İstedadlı şagirdlərlə işin təşkili onlarla istedadlı şagirdlərlə işin təşkili

istedad və zəka ilə əlaqədar geniş çalışmalar aparır. IQ 140 və daha yuxarı olan usaqları "dahi" adlandırmış. 20-ci əsrə isə Binet və Simon zəka ilə əlaqəli aşağıdakı əsas xüsusiyyəti irəli sürürlər:

Verilən göstərişləri anlamaq, dərk etmək və zehində tutə bilmək, hər hansı bir vəziyyətə müvəffəqiyyətə uyğunlaşa bilmək, fərdin özünü deyərləndirərək davranışının doğruluğunu isbatetmə qabiliyəti olaraq təyin etmək.

Gardner isə, "coxlu zəka" qayəsimi irəli sürüb. Zəkanı təşkil edən istedad sahələrini: dil, riyazi, məkan, bədən, müsiki, sosial, təbiət və fərdi olmaq üzrə 8 qrupa bölbü.

⇒Ardı səh.12

"Yaxşı ki, müəlliməm"

Aysel Əlizadə: "Sevgi usaqlarla
ünsiyyət qura bilməyin
ən qısa yoludur"

Səh.9

Cari tədris ili üzrə fəaliyyətə dair hesabatlar

Mayın 24-də Masallı rayonundakı Heydər Əliyev Mərkəzində Celilabad, Masallı və Yardımlı rayon təhsil şöbələrinin cari tədris ili üzrə fəaliyyətinə dair zona müşaviri keçirildi.

Tədbirdə Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva, nazirin Ümumi və məktəbəcədər təhsil şöbəsinin müdürü Aydin Əhmədov, adıçıklanan rayonların təhsil şöbələrinin müdürü, təhsil işçiləri, KIV nümayəndələri və digər şəxslər iştirak edib.

Önce iştirakçılar Masallı rayonunda ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib, önnən gül dəstələri qoyublar.

Tədbir Dövlət himmətinin təhsil işçiləri tərəfində canlı ifasə ilə başlayıb.

Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva himmətinin canlı ifasını yüksək qiymətləndirib. Nazir müavini bugünkü Azərbaycanın qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyaları ilə respublikamızın dinamik inkişaf yolu olduğunu, ölkə Prezidenti canab illəm Əliyevin rəhbərliyi ilə təhsil sahəsində mühüm islahatların aparıldığını qeyd edib.

⇒Ardı səh.2

Respublika Günü məktəblərdə qeyd olunub

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 101 illiyi ilə əlaqədar silsilə tədbirlər keçirilib.

Bəli ki, təhsil müəssisələrində 28 may-Respublika Gününe həsr olunan konfranslar, mühazirələr, "dayırma masa"ları, ədəbi-bədii kompozisiyalar, şagirdlərin əl işlərindən ibarət sərgilər, vətənpərvərlik mövzusunda bədii qiraat gecələri, idman yarışları təşkil edilib.

Dövlət himmətinin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirlərdə Şəhərə ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranma tarixi, keçidiyi inkişaf yolu, cümhuriyyətin mövcud olduğu qısa müddətdə xalqımızın medəni inkişafına, elm, təhsil sahəsinin təرقəqisində verdiyi töhfələr barədə şagirdlərə geniş məlumat verilib. Ölkəmizin müstəqilliliyi bərpa olunduandan sonra qazanılmış uğurlarından, dövlət quruculuğu sahəsində ümummilli lider Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətlərindən bəhs edilib.

"Bir kərə yüksələn bayraq bir dəhə enmez!", "Cümhuriyyətin tariximiz qızıl sehifəsidir", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Şəhərə və müsəlman dünyasında ilk parlamentli demokratik respublikadır", "Azərbaycanın dənəni və bu günü", "Müstəqil dövlətimiz Xalq Cümhuriyyətinin varisidir" adlı tədbirlərdə şagirdlər müstəqilliliyə, vətənpərvərliyə həsr olunmuş şeirlər söyləyib, mahnilar oxuyub, ədəbi-bədii kompozisiyalar nümayiş etdiriblər.

Bundan əlavə, tədbirlərdə AXC-nin fəaliyyəti və dövlətçilik tariximizdəki rolundan bəhs edən videoçarx və filmlər göstərilib. Həmçinin fotostendlər, şagirdlərin əl işlərindən ibarət sərgilərə baxış keçirilib.

RƏSMİ XRONİKA

UEFA EUROPA LEAGUE™

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 30-da ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsərdi Stefan Viskontini, Rusiyadan olan həmsərdi Igor Popovu, ABŞ-dan olan həmsərdi Endrū Şoferi və ATƏT-in fəaliyyətde olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspşiki qəbul edib.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev mayın 30-da Litva Respublikasının yeni seçilmiş Prezidenti Gitanas Nausėda və vəzifəyə seçkildəki qələbəsi və Latviya Respublikasının yeni seçilmiş Prezidenti Egils Levitsə bu vəzifəyə seçilməsi münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.

- Dövlət başçısı İlham Əliyev mayın 30-da Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqalləşdirilməsindən və terrorçuluğundan məlumatlılığını qarşı mübarizə sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.
- Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri mayın 28-də paytaxtın Dənizkənarı Milli Parkında gözətiyiçəkiblər. Ölkə başçısı və birinci xanım Dənizkənarı Milli Parkda istirahət edən sakinlərlə və şəhərimizin qonaqları ilə görüşüb.
- Mayın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərfinə paytaxt Bakının İstiqlaliyyət küçəsində ucaldılmış abidəni Respublika Günü münasibətilə ziyarət edib. Həmin gün ölkə başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva “Buta” sarayında Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə keçirilən rəsmi qəbulda iştirak ediblər. Dövlət başçısı İlham Əliyev rəsmi qəbulda nitq söyleyib.

- Mayın 29-da Bakı Olimpiya Stadionunda keçirilən UEFA Avropa Liqasının final qarşılaşmasının qalibi “Çelsi” komandası olub. Londonun “Arsenal” və “Çelsi” komandaları arasında baş tutan maraqlı final oyununa Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri də baxıblar.
- Mayın 29-da Baki Olimpiya Stadionunda keçirilən UEFA Avropa Liqasının final qarşılaşmasının qalibi “Çelsi” komandası olub. Londonun “Arsenal” və “Çelsi” komandaları arasında baş tutan maraqlı final oyununa Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri də baxıblar.
- Prezident İlham Əliyev mayın 29-da Amerika Birleşmiş Ştatları Dövlət Departamentiinin Enerji Ehtiyatları Bürosunda ABŞ-in Dövlət katibi köməkçisinin birinci müavini Kent Loqudonun rəhbərlik, Avropa Futbol Assosiasiyaları Birliyinin (UEFA) prezidenti Aleksandr Ceferinin başçılıq etdikləri nümayəndə heyətlərini qəbul edib.

- Mayın 29-da ölkə başçısı İlham Əliyev Bakı Sərgi Mərkəzində XXVI Beynəlxalq “Xəzər Neft və Qaz-2019” sərgi və konfransının, hemçinin IX Xəzər Beynəlxalq energetika və alternativ enerji sərgisinin açılışında iştirak edib. Dövlət başçısı açılış mərasimində nitq söyleyib, sonra sərgi ilə tanış olub.
- Prezident İlham Əliyev mayın 29-da Azərbaycanda dini qurumalar maliyyə yardımını göstərməsi haqqında sərəncam imzalayıb.
- Mayın 29-da ölkə başçısı İlham Əliyev Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasının Prezidenti Xanım Sahle-Uork Zevdeyo bu ölkənin milli bayramı münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.
- Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mayın 24-də Rusiya Federasiyasının Əmək və Sosial Müdafiə naziri Maksim Topilini qəbul edib.
- Mayın 24-də ölkə başçısı İlham Əliyev Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasının Prezidenti Xanım Sahle-Uork Zevdeyo bu ölkənin milli bayramı münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.
- Prezident İlham Əliyev mayın 24-də Azərbaycanda dini qurumalar maliyyə yardımını göstərməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

- Prezident İlham Əliyev mayın 29-da Maqsud Davud oğlu

Olimpiada qalibləri UNEC-in xüsusi təqaüdünü qazanacaq

UNEC olimpiada qaliblərinə xüsusi təqaüd imkanı yaradır. Belə ki, yeni tədris ilindən UNEC-i seçən Beynəlxalq olimpiada və Respublika fənn olimpiadaları qalibləri bir semestr ərzində 100 AZN məbləğində universitetin xüsusi təqaüdünü əldə edəcəklər.

Olimpiada qalibləri ilə yanaşı, qəbul imtahanlarında 600-dən yüksək bal toplayaraq UNEC-də təhsil alan birinci kurs tələbələri də xüsusi təqaüdə layiq görürlərlər. Bundan başqa, UNEC-də her kurs üzrə ən çox bal toplayan 15 tələbəyə 100 AZN məbləğində “ikinci eləçi təqaüdü” verilir.

Qeyd edek ki, “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda edilən dəyişikliklərə əsasən, Beynəlxalq olimpiada qalibləri istənilən ixtisas, Respublika fənn olimpiadaları qalibləri isə qalib olduqları fənlərə uyğun ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədən kənar qəbul ediləcək.

Təhsil naziri Ağstafa şəhərində vətəndaşları qəbul edib

Mayın 24-də Təhsil naziri Ceyhun Bayramov Ağstafa şəhərində Heydər Əliyev Mərkəzində Ağstafa və Qazax rayon sakinlərini qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Təhsil naziri Ceyhun Bayramov və Ağstafa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Nizaməddin Quliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi önnən gül dəstələri düzərət xatirəsinə ehtiramla yad ediblər.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin 2019-cu ilin may ayında şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq keçirilən qəbulda qeyd olunan rayonlarda müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünərlər də iştirak ediblər.

Nazir vətəndaşların müraciət, şikayət və təkliflərini diqqətlə dinləyərək onların aradan qaldırılması, hər bir müraciətin operativ şəkildə araşdırılması, qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli istiqamətində nazirliyin müvafiq aidiyəti qurumlarının rəhbərlərinə konkret tapşırıqlar verib.

Qəbulda vətəndaşların müraciətləri əsasən, müəllimlərin işə qəbulu və yerdəyişməsi, dərs

səslərinin artırılması və digər bu kimi məsələlərlə bağlı olub.

Həmin gün Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov da Şəmkir şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində Şəmkir və Gədəbəy rayon sa-

kinlərini, bu rayonlarda müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünərlər qəbul edib.

Qəbulə gələn vətəndaşların müraciətləri dinlənilib. Bir sıra müraciətlərlə bağlı konkret tapşırıqlar verilib.

Cari tədris ili üzrə fəaliyyətə dair hesabatlar

⇒ Əvvəli səh.1

Respublikamızın inkişafına tekan verən əsas sahələrdən birinin təhsil olduğunu diqqətə çatdırın Məhəbbət Vəliyevə təhsil işçilərinin çətin, eyni zamanda məsuliyyəti və şərflə iş yeri yerdə yetirdiklərini bildirib. Ümumi təhsil pilləsinin əhəmiyyətindən söz açan nazir müavini şagirdlərin düzgün istiqamətdə formalaması, onlarda həyat üçün vacib olan keyfiyyətlərin aşlanması məhz bu pillədən başlangıdı da deyib.

Müşavirodə Məhəbbət Vəliyevə təqdim etdiyikləri hesabata əsasən, zəif qiymətləndirilən məktəplerin, eyni zamanda müəllimlərin fəaliyyətlərinin izlənilməsini, nöticələrin geniş şəkilədə təhlil olunmasını tövsiyə edib.

Daha sonra Cəlilabad, Masallı və Yardımlı rayon təhsil şöbələrinin müdürü 2018-2019-cu tədris ili ərzində görülən işlər dair hesabatları dinlənilib.

Sonra müzakirələr aparılıb, bir sıra təkliflər dinlənilib.

Mayın 25-də Salyan rayonundakı Heydər Əliyev Mərkəzində Salyan, Neftçala və Bileşuvər rayon təhsil şöbələrinin cari tədris ili üzrə fəaliyyətində dair hesabat tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyev, nazirliyin Ümumi və məktəbəqədər təhsil səbəsinin müdürü Aydin Əhmədov, Salyan, Neftçala və Bileşuvər rayonlarının təhsil şöbələrinin müdürü və təhsil işçiləri iştirak ediblər.

Öncə qonaqlar ulu öndər Heydər Əliyevin mərkəzin qarşısında ucaldılmış abidəni ziyarət edib, abidənin önnən gül dəstələri qoyublar.

Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyevə çıxış edərək “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlərdən, aparılan islahatlardan danışıb. Nazir müavini ümumi təhsil müəssisələrinin qarşısında duran vezifələrə toxunub, müəllim-şagird-valideyn münasibətlərinin düzgün tənzimlənməsi, şagirdlərin milli ruhda təbiyə edilməsi, məktəblərdə sağlam psixoloji mühitin yaradılması kimi məsələlərin diqqətdə saxlanılmasının zəruriliyini nəzərə çatdırıb.

Məktəbəqədər hazırlıq qruplarının əhəmiyyətindən söz açan nazir müavini qeyd edib ki, tam orta təhsilin təməyüləşməsi zamanı şagirdlərin yaradıcılıq qabiliyyəti aşağı siniflərdən müyyən edilməli, onların maraq və bacarıqları diqqətdə saxlanılmasının zəruriliyini nəzərə çatdırıb.

Məhəbbət Vəliyevə təhsil müəssisələrinin pedagoji əməkdaşlığının vacib olduğunu deyib, həmçinin məktəb rəhbərlərinin bir sıra göstəriş və tövsiyələr verib.

Daha sonra Salyan, Neftçala və Bileşuvər rayonlarının təhsil şöbələrinin müdürü 2018-2019-cu tədris ili ərzində görülən işlər dair hesabatlarla çıxış ediblər.

Sonda təhsil işçilərini maraqlandıran mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Hesabat tədbirdən sonra Salyan rayonundakı Sarvan kənd tam orta məktəbinin əsası təmirindən sonra açılış mərasımı keçirilib. Mərasimdə Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyevə təhsil işçilərinə ugurlar arzulayıb.

Daha sonra Ağstafa, Qazax və Tovuz rayon təhsil şöbələrinin müdürü 2018-2019-cu

Təhsil nazirinin müavini bir sıra bölgələrdə olub

yeva, Salyan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Sevindik Hətəmov, ictihadçılar nümayəndələri, şagirdlər və pedagoji heyət iştirak edib.

Məktəbin direktoru Müştəcəb Səmədov qonaqları təhsil müəssisəsi ilə tanış edib.

Mayın 29-da Qazax rayonundakı Gəncələr Mərkəzində Ağstafa, Qazax və Tovuz rayon təhsil şöbələrinin cari tədris ili üzrə fəaliyyətinə dair hesabat tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyev, nazirliyin Ümumi və məktəbəqədər təhsil səbəsinin müdürü Aydin Əhmədov, Ağstafa, Qazax və Tovuz təhsil şöbələrinin müdürü və təhsil işçiləri iştirak edib.

Tədbirdən sonra Qazax rayonunda ümumi milli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə ucaldılmış abidə ziyarət edilib, önnən gül dəstələri qoymulub.

Hesabat tədbirdən çıxış edən Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyevə son illərdə təhsil sahəsində həyata keçirilən mübahisələrinin təhlilini maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Mayın 30-da Şəmkir şəhərində Heydər Əliyev Mərkəzində Şəmkir, Gədəbəy və Daşkəsən rayon təhsil şöbələrinin müdürünin “Ümumi təhsil sahəsində 2018-2019-cu dərs ilinin prioritet fəaliyyət istiqamətləri” dəair hesabat tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyev, nazirliyin Ümumi və məktəbəqədər təhsil səbəsinin müdürü Aydin Əhmədov, Ağstafa, Gədəbəy və Daşkəsən rayon təhsil şöbələrinin müdürü, eləcə də təhsil müəssisələrinin direktorları və qabaqcıl təhsil işçiləri iştirak edib.

Tədbirdən sonra Şəmkir şəhərində Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət edilib, önnən gül dəstələri qoymulub.

Hesabat tədbirdən çıxış edən Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyevə son illərdə təhsil sahəsində görülən işlərdən, eləcə də prioritet fəaliyyət istiqamətlərindən qarşıdır.

Nazir müavini bildirib ki, təhsilin mözəmnunuun yenilənməsi, yeni məktəb binalarının tiqintisi və əsəslə temiri, məktəblərin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, eləcə də kadr hazırlığı və digər istiqamətlərdə aparılan islahatlar nəticəsində ölkəmizdə təhsilin keyfiyyəti xeyli yüksəlib, ali təhsilə əlçatanlığın təmin edilməsi istiqamətində geniş imkanlar yaradılıb.

Çıxışının sonunda Məhəbbət Vəliyevə təhsil işçilərinə ugurlar arzulayıb.

Daha sonra Şəmkir, Gədəbəy və Daşkəsən rayon təhsil şöbələrinin müdürünin “Ümumi təhsil sahəsində 2018-2019-cu dərs ilinin prioritet fəaliyyət istiqamətləri” üzrə görülən işlər dair hesabatları dinlənilib.

Hesabatlar dinləniləndən sonra tədbir iştirakçıları ilə fikir mübadiləsi aparılıb, təkliflər dinlənilib və suallar cavablandırılıb.

Təhsil naziri "QS" beynəlxalq reyting təşkilatının regional direktoru ilə görüşüb

Mayın 30-da Təhsil naziri Ceyhun Bayramov "Quacquarelli Symonds" (QS) beynəlxalq reyting təşkilatının Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə regional direktoru Zoya Zaitseva ilə görüşüb.

Görüş zamanı Ceyhun Bayramov "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın müəyyən etdiyi hədəflər uyğun olaraq aparılan işlətlərlə barədə qonaq məlumat verib.

Görüşdə Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrinin "QS" beynəlxalq reytingində təmsil olunması ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

SABAH tələbələri "Sağlam təhsil" siniflərində

Mayın 29-da Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində (ADPU) SABAH qrupları və "Sağlam təhsil-sağlam millət" layihəsinin əməkdaşlığı çərçivəsində hesabat görüşü keçirilib.

ADPU-nun SABAH qruplarında ibtidai sinif müəllimliliyi üzrə təhsil alan III kurs tələbələrinin "Sağlam təhsil" siniflərində keçidiyi pedaqoji təcrübənin yekunlarına həsr olunan görüşdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru Cəfər Cəfərov, SABAH qrupları İcra Komitesinin rəhbəri Şahin Seyidzadə, Milli Təhsil Texnologiyaları Mərkəzinin insan kapitalının idarə edilməsi üzrə koordinatoru Vüsal Qasımov, prorektörler, metodist və psixoloqlar, müəllim və tələbələr iştirak edib.

Hesabat görüşündə bildirilib ki, cari ilin fevral ayında 13 məktəbin "Sağlam təhsil" siniflərində keçirilmiş pedaqoji təcrübədə 29 SABAH tələbəsi iştirak edib. Tələbələr təcrübədə dövründə müəyyən olunmuş mövzular üzrə tədqiqat işləri üzərində çalışılar.

Görüşdə seçilmiş ən yaxşı 3 tədqiqat işinə dair təqdimat nümayiş olunub.

Tədbirdə təcrübə keçmiş tələbələr, habelə "Sağlam təhsil" siniflərinin müəllimləri sertifikat və təşəkkürnamələrlə təltif olunub.

SABAH tələbələrinin "Sağlam təhsil" siniflərində təcrübə programı artıq dördüncü dəfədir ki, təşkil olunur.

Təhsil naziri İnteqrasiya təlimli internat tipli gimnaziyada olub

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov Tovuz rayonunda yerləşən Qovlar şəhər İnteqrasiya təlimli internat tipli gimnaziyada olub.

Təhsil müəssisəsində şagirdlərin tədris və yaşayış şəraiti ilə tanış olan nazir sınıfı otaqlarını gezip, uşaqlarla səhəb edib və onların təhsili ilə maraqlanıb. Bildirilib ki, gimnaziya aztəminatlı, çətin heyət şəraitində olan və zəruri sosial-məsiş şəraiti olmayan ailələrin uşaqlarının təlim-təbiyətinin təşkili üzrə yaradılmış təhsil müəssisəsidir. Təhsil müəssisəsi 1961-ci ildən fealiyyət göstərir.

Hazırda gimnaziyada 779 şagird təlim-təbiyə alır və onlardan 102 nəfəri müəssisədə gecələyir. Müəssisədəki uşaqların təlim-təbiyəsi ilə 148 nəfərdən ibarət pedaqozi heyət möşəklidir.

Qeyd edilib ki, təhsil müəssisəsi 2016-2018-ci illərdə Təhsil Nazirliyi tərəfindən əsash təmir edilib. Son beş il ərzində gimnaziyanın məzunlarından 53 nəfər ali, 15 nəfər isə orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olunub.

Sonda müəllim və şagird kollektivi ilə birgə xatırə fotosu çekilib.

Elektron dərslik portalına səslili materiallar əlavə edilib

Təhsil Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış elektron dərslik portalında (www.e-derslik.edu.az) 5, 10 və 11-ci sinif ingilis dili dərsliklərinə dinləyib-anlama səslili materiallar əlavə edilib.

Səslili materiallar müvafiq olaraq dərsliklərin "dinlə və cavabla" (listen and answer) tapşırıqları olan səhifələrinə yerləşdirilib. Bununla da istifadəçilər portalda daxil olaraq 5, 6, 7, 8, 9, 10 və 11-ci sinif ingilis dili dərsliklərinə əlavə edilmiş dinləyib-anlama səslili materiallarından istifadə edə biləcəklər.

Cari ildə e-dərslik portalına 5, 6, 8 və 9-cu sinif Azərbaycan tarixi fənni üzrə səslili dərsliklər, 6-ci sinif fizika dərsliyinin mövzularına uyğun video təcrübələr də əlavə edilib. Ümumi-

likdə portalda video, qrafika, səs və digər multimedia vasitələri ilə zənginləşdirilmiş dərsliklərin sayı 26-ya çatdırılıb.

Hazırda portalda 217 elektron dərslik, 22 metodik vəsait və 2 sinif-dən-xaric oxu materialı olmaqla ümumilikdə 241 elektron vəsait mövcuddur. Daim yenilənməsi və müəmmədi olaraq əlavə vasitələrlə zənginləşdirilməsi nəticəsində portalda ictimayıytin marağı getdikcə artmaqdır. Belə ki, ötən ilin ilk dörd ayında portal giriş sayı 1697572, səhifələrə ümumi baxış sayı isə 12452046 təşkil edib. 2017-ci ilin göstəricilərinə görə isə bu rəqəmlər müvafiq olaraq 1021659 və 7422957 olub.

2014-cü ildən fəaliyyət göstərən www.e-derslik.edu.az portalının hazırlanmasında məqsəd təhsilənlər təhsil prosesində fəallığın mövcudluğunu və onların İKT-dən səmərəli istifadə etməsinə, dərslikləri elektron

formadə oxumasına imkan yaratmaqdır. Bu sistem şagirdlərin dərsliklərdən istifadəsində mobililiyi artırır, məktəblilər istenilən vaxt və istenilən məkanda dərsliklərə müvafiq edə bilirlər.

Istifadəçilər onlayn formada və ya əvvəlcədən yüksəmkələ dərsliklərini elektron versiyada oxumaq, onlayn rejimdə dərsliyin istenilən sahifəsində müvafiq lazımi elektron qeydlər aparmaq imkanı qazanırlar. Bu da öz növbəsində təhsilənlərin öyrənmə prosesinin fərdiləşməsinə şərait yaradır.

Şəffaflıq üçün transfer.edu.az

Ruhiyə DAŞSALAHİ

"Uşaqlıqdan mühəndis olmaq istəyirdim. Tələbə olacağım günü kimi bunun xəyalını qurdum. Ötən il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanında iştirak etdim. Ancaq Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qəbul olunaraq Fizika müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil almamalı oldum. Bir semestr oxudum. Ancaq anladım ki, xəyalimin arxasında getməliyim. Bunun üçün mənə şans verilib. Həq bir eziyyət çəkmədən ixtisasımı dəyişmək şansım vardi. Mən de bunu dəyərləndirdim".

Zəhra Abbaszadə artıq Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin tələbəsidir. Kimya mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil alır. Arzularının arxasında gedib. Transfer.edu.az bu yolu həm qısalıb, həmdə olduqca rahatlaşdırıb. Ali təhsilsə başlağıcı birinci ildən həyətinə axarınan deyişib və budur, arzuladığı ixtisas üzrə təhsilini davam etdirir.

Zəhranın atası Əmrəh Abbasov deyir ki, anası ilə o, Zəhranın müəllim olmağı istəyiblər. Ona görə də ixtisasını dəyişməsini istəməyiblər: "Müəllimlik gözəl peşədir. Bunu nəzərə alıb qızımın müəllim olmağını istədik. Ancaq Zəhranın qorarlı olduğunu görüb onun istəyi ilə barışdıq. Düzü, köçürülmək barədə müraciət edəcəyini deyəndə, bu prosesin çatın olacağını, axırda belə heç istəyinə nail olmayıağını da düşünürdü. Prosesin komüütər arxasında keçib bir müraciət etməkə bitdiyini göründə, sözün əsl mənasında, təccübəldəndik. Növbəti semestrində Zəhrannın başqa universitetdə oxuyacağına öyrənəndə isə təccübümüz dəha da artı. Bunun bu qədər asan olanaqlı ağılımızla gəlməmişdi".

Bu il, sadəcə, ixtisasdan ixtisasə yox, həm də universitetdən universitet 1065 nəfər telebe köçürülib. Köçürülenlərin 1014 nəfəri Zəhra kimi bakalavr pilləsində təhsil alanlardır. Onlar üçün bu yolu qısa və

Portaldan istifadə edərək köçürülmək istəyənlərin sayı ildən-ilə artır

rahat edən isə 2016-ci ildən tətbiq edilən Transfer.edu.az portalıdır. Tələbələrin ölkə daxilində və xaricdə yerləşən ali təhsil müəssisələrinən köçürülməsi, yaxud bir ixtisasdan digərinə və təhsil almama formasının dəyişdirilməsi, eləcə də ölkəmizdə yerləşən orta ixtisas təhsili müəssisələrinən, magistratura səviyyəsində təhsilənlərin köçürülməsi məhz bu portal vasitəsi ilə həyata keçirilir. Bu il oxuduğu ali təhsil müəssisələrinən köçürülmək istəyən 1820 nəfər bu məqsədlə transfer.edu.az-a üz tutub. Köçürülməsinə icazə verilən 1014 bakalavrdan biri Hafis Nuruyevdir: "Qəribi Kaspi Universitetində mənə sürpriz etmişdim. İnformasiya texnologiyaları ixtisası üzrə təhsil almaq istəyirdim. Həmin ixtisas üzrə də ali məktəbə daxil oldum. Ancaq elə ilk gündən sürprizlə qarşılaşdım. Yerlər dolmadığı üçün Qəribi Kaspi Universitetində mənə Ekologiya mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil almağa məcbur oldum və budur, arzuladığı ixtisas üzrə təhsilini davam etdirir.

Köçürülmə prosesi telebe üçün çox rahat olub: "Onlayn qaydada müraciət etdim. Bir universitetdən başqaqına köçürülmək monim üçün elə də çatın proses olmadı. Tələb olunan sonəndləri təhsil alırdım və müraciət etdim. Bu prosesdə ən çatını gözləmə mərhələsi olur. Düzü, bu prosesdə müraciətdən sonra cavablar elan olunana qədərki dövr uzun çəkməsə, köçürülmənin heç bir narahatlığı yoxdur. Çox sadə və asan prosesdir. Tələbələrin həyecanını nəzərə alıb göləcəkdə bu müddəti de qısalda bilsələr, köçürülmə prosesi qüsursuzdur".

Hafisin atası Sərdar Nuruyev deyir ki, oğlu bir neçə günün içərisində Azərbaycan

Texniki Universitetinin tələbəsi oldu: "Doğrusu, köçürülmənin bu qədər asan başa gələcəyini təsəvvür etmirdik. Artıq Hafis ürüyincə olan bir universitetdə arzuladığı ixtisas üzrə təhsil alır. Gəncələrimiz istəklərini reallaşdırmasa asanlaşdıqca, biz valideynlərin də gözük-könlü açıları. Adam lap yenidən təhsil almaq həvəsi nə düşür".

"Xaricdə təhsil almaq həvəsi ilə getmişdim"

Bu il köçürülenlərin siyahısında xaricdən köçürülen 27 nəfər tələbə var. Kənül Gərayzadə onlardan biridir. Kənül deyir ki, xaricdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tələbəsi olan K. Gərayzadə artıq Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsidir: "İstəyirdim Azərbaycandan kənardə təhsil alıb. Xarici universitetlərdə oxumaq həvəsi ilə Litvaya üz tutub. Texniki sahə üzrə ixtisaslaşan Kaunas Texnologiya Universitetində qəbul olunub. Hazırda III kurs tə

Ümumi təhsil haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

➡ Əvvəli səh.4

6.5. Azərbaycan dilini zəif bilen təhsilənlər üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi qaydada və təhsil proqramlarına uyğun hazırlıq sinifləri və kursları təşkil olunur.

2-ci fasil

ÜMUMİ TƏHSİLİN TƏŞKİLİ

Maddə 7. Ümumi təhsilin mahiyyəti və məqsədi

7.1. Ümumi təhsil Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz təhsil sisteminin bir pilləsi olmaqla fərdin, cəmiyyətin və dövlətin maraqları nəzərə alınmamış davamlı inkişaf etdirilən və təhsilənlər tərəfindən biliq, bacarıq və vərdişlərin nümsənilməsini təmin edən müüm fealiyyət sahəsidir.

7.2. Ümumi təhsil aşağıdakı məqsədlərə xidmət edir:

7.2.1. Azərbaycan dövləti qarşısında öz məsuliyətini dərk edən, Azərbaycan xalqının dəyərlərinə və ümumibəşəri dəyərlərə, xalqın adət və ənənələrinə, insan hüquqları və azadlıqlarına hörmət edən, azərbaycanlıq ideyalarına sadıq olan, sərbəst qərarlar qəbul etməyi bacaran, müstəqil, yaradıcı düşüncən, sağlam hayat tərzinə, müasir dünhyagörüşünə, yüksək mədəniyyətə və intellektə malik vətəndaş və şəxsiyyət yetişdirmek;

7.2.2. sistemləşdirilmiş biliq, bacarıq və vərdişlərin nümsənilməsini və daim artırılmasını təmin etmək, təhsilənlər üçün ictimai heyata və səmərəli əmək fealiyyətinə hazırlamaq;

7.2.3. təhsilənlər Azərbaycan xalqının dəyərləri və başlıca deyərlər ruhunda tərbiyə olunmasını, dövlət maraqları və azərbaycanlıq məfkuşusunun qarşısında formalasdırılmışını təmin etmək.

Maddə 8. Ümumi təhsilin dövlət standartları

8.1. Ümumi təhsil sahəsində dövlət standartları fərdin, cəmiyyətin, dövlətin tələbatına uyğun olaraq, elmi-pedaqoji prinsiplər əsasında hazırlanmış və müəyyən dövr (5 ildən az olmayaq) üçün vahid dövlət tələblərini əks etdirən ümumi normalar məcmusudur.

8.2. Ümumi təhsilin dövlət standartları və onların qüvvədə olma müddəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

8.3. Təbeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilat-hüquqi formasından asılı olmayaraq, ümumi təhsil müəssisələrində təhsil ümumi təhsilin dövlət standartlarına uyğun təşkil edilir.

8.4. Ümumi təhsilin dövlət standartları bu təhsil pilləsinin məzmununu, idarə olunmasını, maddi-texniki bazasını, infrastrukturunu, təhsilverənlərin keyfiyyət göstəricilərini, təhsilənlərin biliq, bacarıq və vərdişlərinin seviyyəsini, həmçinin tədris olunan fənləri, ümumi təhsilin seviyyələrini üzrə höftəlik dərs və dərsdənəkənər məşqələ (fakültativ kurs) saatlarının ümumi miqdərini, ümumi təhsilin təşkilinə verilen ümumi pedaqozi tələbləri, ümumi təhsil sisteminde şagird nailiyətlərinin qiymətləndirilməsi və monitorinqi sistemini müəyyən edir.

8.5. Sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxslərin təhsili üçün xüsusi təhsilin dövlət standartları tətbiq edilir.

8.6. Ümumi təhsil müəssisəsinin akkreditasiyasında, təhsilənlərin attestasiyasının aparılması və yekun attestasiyasında dövlət təhsil standartları əsas götürülür.

Maddə 9. Ümumi təhsil programı (kurikulum)

9.1. Ümumi təhsil programı (kurikulum) seviyyələr üzrə ümumi təhsilin məzmununu müəyyənənləşdirir.

9.2. Ümumi təhsil programı (kurikulum) ümumi təhsilin dövlət standartlarına və ümumi təhsilin məzmununa dair bu Qanunla müəyyən olunan ümumi tələblər nəzərə alınmaqla, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilir.

9.3. Ümumi təhsil programına (kurikulum) daxildir:

9.3.1. fənlər üzrə kurikulumlar;

9.3.2. dərsdənəkənər məşqələlər (fakültativ kurslar);

9.3.3. məktəbdənəkənər təhsil proqramları;

9.3.4. tədris planları.

9.4. Fəm kurikulumuna daxildir:

9.4.1. fənnin məqsəd və vəzifələri;

9.4.2. fənnin tədrisində verilən tələblər;

9.4.3. ümumi təhsilin seviyyələri və hər bir sinif üzrə təlim noticiləri;

9.4.4. təlim strategiyaları;

9.4.5. fəndaxili və fənlərənər integrasiya;

9.4.6. qiymətləndirmə vəsiti və meyarları;

9.4.7. təlim materiallarının planlaşdırılması üzrə metodik tövsiyələr.

9.5. Ümumi təhsil müəssisələrində təhsilənlərlə tədris edilən ümumi təhsil fənləri dövlət təhsil proqramları əsasında keçirilir.

9.6. Sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxslərin sosial bacarıqlarının inkişafını və ictimai həyata integrasiyasını nəzərdə tutan xüsusi təhsil proqramları (kurikulumlar) həyata keçirilir.

9.7. Müvafiq maddi-texniki bazası və ixtisash kadr potensiali olduğunu həldə, Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil sisteminde beynəlxalq təhsil proqramları da həyata keçirilə bilər.

Maddə 10. Ümumi təhsilin məzmununa verilən ümumi tələblər

10.1. Ümumi təhsilin məzmununa dair ümumi tələblər aşağıdakılardır:

10.1.1. fərdin, dövlətin, cəmiyyətin dövrə uyğun sosial sifarişinin, maraqları və tələbatlarının təmin edilməsi;

10.1.2. təhsilənlərin yaşına, fizioloji-psixioloji xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq, onların eqli, fiziki, mənəvi, estetik inkişafını, müstəqil emmək və təhsil hayatına hazırlamışının, cəmiyyətin faydalı və möhsuldalar üzvüne çəvriləməsinin təmin olunması;

10.1.3. şəxsiyyətin formalşaması üçün təhsilənlərin zəruri nəzəri və praktik biliklərə yanaşı, hayatı bacarıq və dəyərlərə yiyələnməsinin təmin edilməsi;

10.1.4. ümumi təhsil pilləsində verilmiş biliklərin müstəqil heyətə təhsilənlər üçün faydalı olmasının təmin edilməsi;

10.1.5. istedadın reallaşması və inkişafının təmin edilməsi.

Maddə 11. Ümumi təhsil sisteminin quruluşu

11.1. Ümumi təhsil sistemi aşağıdakılardır:

11.1.1. bütün ümumi təhsil müəssisələri, ümumi təhsil prosesi ilə məşğul olan və ümumi təhsil xidmətləri göstərən digər qurumlar, ümumi təhsil fealiyyəti ilə bağlı informasiya mərkəzləri, idman, sağlamlıq və istirahət döşəngələri, ümumi təhsil idarəcəti organları və onların tabeliyindəki qurumlar;

11.1.2. ümumi təhsil sahəsində fealiyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları, assosiasiya və cəmiyyətlər, elmi-metodik surətlər.

11.1.3. ümumi təhsil pilləsi məktəbəhəzərlər mərhələsini, ibtidai təhsil (I-IV siniflər);

11.1.4. ümumi orta təhsil (V-IX siniflər);

11.1.5. tam orta təhsil (X-XI siniflər).

Maddə 12. Ümumi təhsil müəssisəsi

12.1. Dövlət və belediyyə tərəfindən yaradılan ümumi təhsil müəssisəsi publik hüquqi şəxsdir.

12.2. Mülkiyyət növündən və tabeliyindən asılı olmayaq, ümumi təhsil müəssisəsinin fealiyyəti, hüquq və vəzifələri və Qanun, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, "Publik hüquqi şəxslər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu nəzərə alınmaqla, öz nizamməsindən əsasında həyata keçirilir.

12.3. Azərbaycan Respublikasında mülkiyyət növüne görə dövlət, belediyyə və özəl ümumi təhsil müəssisələri fealiyyət göstərir.

12.4. Ümumi təhsil müəssisəsi öz fealiyyətini görə və təbədələr, cəmiyyət və dövlət qarşısında məsuliyət daşıyır.

12.5. Ümumi təhsil müəssisəsində iş rejimi müəssisənin Pedaqoji Şurası tərəfindən müəyyən edilir.

12.6. Dövlət və belediyyə ümumi təhsil müəssisələri "Publik hüquqi şəxslər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu uyğun olaraq yaradılır.

12.7. Özəl ümumi təhsil müəssisəsinin yaradılması, yənidən təşkil və leylə Azərbaycan Respublikasının Mülki Məccəlesi ilə tənzimlərin.

12.8. Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində siniflər üzrə şagird sıxlığı normaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

12.9. Dövlət ümumi təhsil müəssisəsinin nizamməsini və ona deyişikliklər müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

12.10. Belediyyə və özəl ümumi təhsil müəssisələrinin nizammələri və onlarda edilən deyişikliklər təsisi tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) rəsədi ilə ümumi təhsil müəssisələrinin buraxılış siniflərində (IX və XI sinif) təhsilənlərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

12.11. Ümumi təhsil müəssisəsində siyasi partiyaların və dini qurumların strukturlarının yaradılmasına yol verilmər.

12.12. Azərbaycan Respublikasında fealiyyət göstərən ümumi təhsil müəssisələri Təhsil Mərkəzələşdirilmiş İnformasiya Sistemə (TMİS-ə) və "Şəhid-məzən" dövlət elektron məlumat sisteminə qoşulmalıdır.

12.13. Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində təhsilənlər üçün təsiri məlumatlı tətbiq olunmalıdır.

12.14. Ümumi təhsil müəssisələrinin aşağıdakı növləri vardır:

12.14.1. ibtidai ümumtəhsil məktəbi;

12.14.2. ümumi orta ümumtəhsil məktəbi;

12.14.3. tam orta ümumtəhsil məktəbi;

12.14.4. lisey;

12.14.5. gimnaziya;

12.14.6. ümumtəhsil internat məktəbi;

12.14.7. integrasiya təlimli internat tipli təhsil müəssisəsi;

12.14.8. integrasiya təlimli ümumi təhsil müəssisəsi;

12.14.9. xüsusi məktəb;

12.14.10. xüsusi internat məktəbi;

12.14.11. integrasiya təlimli internat tipli gimnaziya;

12.14.12. valideyn himayəsindən məhrum şəxslər üçün ümumtəhsil internat məktəbi;

12.14.13. digər məktəblər.

12.15. Ümumi təhsil müəssisələrinin növləri üzrə məyarları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyən edilir.

12.16. Təhsilənlərin, pedaqoji və texniki həyatın təhlükəsizliyin təmin etmək məqsədi ilə ümumi təhsil müəssisəsində müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyən etdiyi qaydada nübfələr.

12.17. Ümumi təhsil pilləsi məktəbəhəzərlər mərhələsini, ibtidai təhsil sinifləri şagirdlərin sayı an az 15 nefer olmaqla komplektləşdirilir. Tədris ili ərzində temayül siniflərində şagird sayının azalması həmin siniflərin fealiyyətinin davam etdirilməsinə məhdudiyyət yaratır.

12.18. Ümumi təhsilin tam orta təhsil seviyyəsində təhsil təməyülər üzrə (humanitar, texniki, təbət və s.) təşkil edilir. Temayül sinif

Fərhad BƏDƏLBƏYLİ,
Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi
Akademiyasının rektoru, SSRİ və
Azərbaycanın Xalq artisti, professor

"Bizim gənc nəslimiz milli ruhda tərbiyə olunmalıdır. Ancaq bu haldə Azərbaycan obədi müstəqillik yolu ilə gedə bilər. Buna nail olmaq üçün, əlbətə ki, əsas amil bizim mədəniyyətimizdir, incəsənotümüzdir, ədəbiyyatımızdır, ana dilimizdir, milli təfəkkürümüzdür".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2019-cu il fevral ayının əvvəlində, Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənotının nümayəndələri və Prezident mükafatına layiq görürlən gənc istedadlırlar göründü səyliyidi bu dəyərlər sözlər elm və incəsənotin bütün sahələrində uğur qazanmaq üçün bir növ xeyir-dua kimi səslənmişdir.

Hər hansı bir yaradıcılıq sahəsinin hamiliq-la tanımış qəbul olunmasının eziatı nə qədər böyükdür. İstedad, serif olunan böyük bir zəhmət və təhsil - onun əsasını təşkil edir. Bu tərkib hissələrinin hər biri uğur və müvəffeqiyətin teməlidir.

Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin layıq-nümayəndələrinin yüksək istədiyi, əməyi və təhsili sayısında bəzən milli mədəniyyətimizdən dünyada şan-söhrət tapmışdır.

Musiqi təhsili bəzən prosesin vacib hissəsidir. Respublikada musiqili-təhsil müəssisələri sabəkəsi olduqca böyükdür; yeddi və on bir illik musiqi məktəbləri, incəsənət məktəbləri, musiqi gimnaziyaları, kolleclər və s.

Ammən tədris ocaqları arasında özünü təcəibili fealiyyət unikallığı və orijinal yenilikləri ilə fərqlənən bir məktəb vardır.

Söhbət Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının unikal struktur hissəsi olan, "BMA-nın eksperimental laboratoriyası" adını haqqı olaraq daşıyan, bu yaxınlarda yaradılmışının 40-ci iddönümünü qeyd edəcək Orta xüsusi musiqi Məktəb-studiyasından gedir.

Əlamətdər haldə ki, məktəbin əsas fealiyyət istiqamətlərindən biri - gənc nəslin milli ruhda təlim-tərbiya məsələsi cənab Prezidentin sözləri ilə həməhənglik təşkil edir. Çünkü ölkənin bütün musiqi məktəblərinin programında özüne möhkəm yer alır erkən yaşdan etibarən Avropanad sistemi ilə barəbər əsasda ham da "Azərbaycan ləd sistemlə ixtiyarlı" məktəb-studiyasına məxsusdur. Məktəb-studiyasında her zaman yaxşı anlayıclar ki, əsasın milli özüñüdəki hər şeydən əvvəl milli mədəniyyətin mənşələri, ona sevgi və qürur hissə ilə formalıdır. Milli təfəkkürün formallaşmasında musiqisinin rülu xüsusun böyükdür. Öz xalqının milli musiqisinin gözəlliyini qiymətləndirərək ona deyər verən və sevən, onuna tərbiye olunan usaq həm də Azərbaycan ləd və müğamlarının bütün çətinliyini, onun müdrikliyini döründən anlamalı və öyrəniləndir. Azərbaycan xalq incəsənəti və milli köklərə artan maraq mühitində boy-a-başa çatan usaq mütləq öz milli mədəniyyətinin layıqli nümayəndəsi kimi yetişəcək. Ona görə də sifir elmi-

dille desək "Milli musiqi gen yaddaşının dirçəldilməsi və aktivləşdirilməsi" işinə Məktəb-studiyada coxlu vaxt və emek serif olunmuşdur.

Məktəb-studiyanın prioritətlərdən biri olan bənənilik yeganə innovasiya istiqaməti deyil.

Dünya təcrübəsində analoqlu olmayan elmi-ifacılıq konfrans və müsabiqələrin məktəb-studiyada işlənən hazırlanmasında musiqi pedaqoqikasına yaxşı malandur. Onun əsas mahiyyəti müxtəlif fənlərin ayrı-ayrı elementlərinin vahid tam sistem şəklində birləşdirilməsi, ifacılıq nəzəriyyəsi və təcrübə arasında eləqlərən möhkəmləndirilməsindən ibarət.

Məktəb-studiyanın prioritetlərdən biri olan bənənilik yeganə innovasiya istiqaməti deyil.

Məktəb-studiyada yeni müasir təhsil metodları müntəzəm neşr olunan ders vasitələrindən özəksin tapır. Səgirdlərin kompleksli təhsilində yaxşı nəticə olde edilmiş, musiqi ifaçlarının təhsilinin intellektuallaşdırılması, fənlərərən əlaqələrin inkişaf üçün məktəb-studiyada işlənib hazırlanmış və bəzən qədər heç bir yerdə tədris olunmayan "İfa olunan programın struktur və bəddi təhlili" fənni daxil edilmişdir.

Bütün bənəniliklər Mədəniyyət Nazirliyinə tərəfindən bayanlıq və musiqi tədris məüssisələrindən geniş tətbiq üçün tövsiyə olunmuşdur.

Məktəb-studiyada elmi-metodik işlər də səmərəli həyata keçirilir. Bütün burlar məqsəd deyil, aramsız tədris prosesində olavə olub, onun təkmilləşdirilməsi üçündür. Bestəkarlardan Qara Qarayevin ("İsgəndər və çoban", 1939), Soltan Hacıbəyovun ("İsgəndər və çoban", 1945), Cahangir Qarayevin (fortepiano üçün sonata), Yevgeniya Pervereytin (Ü.Hacıbəylinin "Koroğlu" operasına uvertüranın iki fortepiano üçün konserf işləməsi) və digər müelliflərin itmiş olyazalarının bərpası, redaksi və neşr edilməsi Məktəb-studiyaya məxsusdur. 2020-ci ildə 40 illik yubileyi münasibəti ilə musiqi təhsilinin ibtidə və orta mərhələlərində tədris olunan müxtəlif fənlər üzrə dərsliklərin yeni bir formada - kompakt program-konsept şəklində işlənib neşr edilmişdir.

1980-ci ildə təşkil olunmuş Məktəb-studiya öz quruluşuna görə unikal tədris məüssisəsidir. Musiqi fənləri üzrə burada müxtəlif ümumtəhsil məktəb və liseylərdə təhsil alan uşaqlar yanaşı, BMA və Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin tələbələri də təlim keçir. "Metodika və xüsusi pedaqozi hazırlıq" (kafedra müdürü, dosent Elmarə Məmmədova), "Konsertmeyster ustalığı"

"BMA-nın eksperimental laboratoriyası"

Bakı Musiqi Akademiyasının
Məktəb-studiyası yubiley ərəfəsində

ru, professor Tərlan Seyidovun müellif layihəsi və sədriyili ilə Beynəlxalq elmi-ifacılıq konfransı keçirilmişdir. Bir çox ölkənin nümayəndəleri ilə yanaşı, məktəb-studiyanın müəllim və səgirdləri burada uğurla iştirak edərək, Azərbaycanda işləmə hazırlamış, elm və incəsənotin dialoguna əsaslanan yeni təhsil metodlarını nümayiş etdirmişlər.

Məktəb-studiyada yeni müasir təhsil metodları müntəzəm neşr olunan ders vasitələrindən özəksin tapır. Səgirdlərin kompleksli təhsilində yaxşı nəticə olde edilmiş, musiqi ifaçlarının təhsilinin intellektuallaşdırılması, fənlərərən əlaqələrin inkişaf üçün məktəb-studiyada işlənib hazırlanmış və bəzən qədər heç bir yerdə tədris olunmayan "İfa olunan programın struktur və bəddi təhlili" fənni daxil edilmişdir.

"Azərbaycan xalq musiqi yaradıcılığı" fənninin tədrisi çərçivəsində yuxarı sınıf səgirdləri üçün qədim Azərbaycan xalq musiqi alətlərinin öyrəniləməsi kursu daxil edilmişdir.

Bütün bənəniliklər Mədəniyyət Nazirliyinə tərəfindən bayanlıq və musiqi tədris məüssisələrindən geniş tətbiq üçün tövsiyə olunmuşdur.

Məktəb-studiyada elmi-metodik işlər də səmərəli həyata keçirilir. Bütün burlar məqsəd deyil, aramsız tədris prosesində olavə olub, onun təkmilləşdirilməsi üçündür. Bestəkarlardan Qara Qarayevin ("Üçşəsi fuqə", 1939), Soltan Hacıbəyovun ("İsgəndər və çoban", 1945), Cahangir Qarayevin (fortepiano üçün sonata), Yevgeniya Pervereytin (Ü.Hacıbəylinin "Koroğlu" operasına uvertüranın iki fortepiano üçün konserf işləməsi) və digər müelliflərin itmiş olyazalarının bərpası, redaksi və neşr edilməsi Məktəb-studiyaya məxsusdur. 2020-ci ildə 40 illik yubileyi münasibəti ilə musiqi təhsilinin ibtidə və orta mərhələlərində tədris olunan müxtəlif fənlər üzrə dərsliklərin yeni bir formada - kompakt program-konsept şəklində işlənib neşr edilmişdir.

1980-ci ildə təşkil olunmuş Məktəb-studiya öz quruluşuna görə unikal tədris məüssisəsidir. Musiqi fənləri üzrə burada müxtəlif ümumtəhsil məktəb və liseylərdə təhsil alan uşaqlar yanaşı, BMA və Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin tələbələri də təlim keçir. "Metodika və xüsusi pedaqozi hazırlıq" (kafedra müdürü, dosent Elmarə Məmmədova), "Konsertmeyster ustalığı"

(kafedra müdürü, professor Leyla Abasquliyeva) və digər xüsusi kafedraların rəhbərliyi altında müsteqil pedaqozi işə calb edilmiş təcrübə keçən tələbə-praktikantlar ali təhsil məüssisəsində məktəb-studiyanın səgirdlərinin iştirakı ilə keçirilən dörsərlər gelecekdə müəllim kimi müstəqil işin heyata keçirilməsinə tömən edən həqiqi ixitsaslı pedaqozi təcrübə ilə edilir.

Təbii ki, tek Məktəb-studiya müəllimlərinin soyi ilə sadalanan bütün bu elmi və yaradıcı axtarışları ehət etmək qeyri-mümkündür. Məktəb-studiyanın yaradılmasından bu günə qədər BMA-nın rektorluğu və "Metodika və xüsusi pedaqozi hazırlıq" kafedrasının rəhbərliyi Məktəb-studiyanın kollektivi ilə ciyin-ciyingə işləyərək, bu qeyri-adi, başçularından forqlı və orijinal məüssisəsinə qurmuş və inkişaf etdirmişlər. Məktəb-studiya ilə "Metodika və xüsusi pedaqozi hazırlıq" kafedrasının arasındakı six yaradıcı əməkdaşlıq daha bir gözəl obyektin - Məktəb-studiyanın Uşaq Musiqi Teatrının yaradılması zamanı özüni ifadə etmişdir. 1986-ci ildə rəsmən açılan teatrın zəməndən o vaxtdan bəri üzərənəcənəcən qənc artistlər yetişmiş və bir-biri əvəz etmişdir. Bu gün Məktəb-studiyanın Uşaq musiqili teatrının öz şəxşərənək rejissoru (Elvin Mirzəyev), musiqi rəhbəri (Ofelya Axundova), səgirdlərən ibarət solistləri və xoru vardır. Opera studiyasının sehəsi teatrın tam istifadəsinə verilmiştir. Məktəb-studiyanın bu masələyə də elmi-metodik nöqtəyə-nezərdən ciddi yanışlıdır. Bir neçə ildir ki, burada açılan "Opera hazırlığı" seçmə fənn kimi faaliyyətdədir. Tekə son iki-ü il ərzində tamaşaçılar "İsgəndər və çoban", "Bremen musiqiciləri", "Mən səni sevəm, Xəzər!", "Ulduzlar enəndə", "Buratinonun yeni sərgüzoşlığı" və başqa tamaşaların premierasında iştirak etmişlər.

Pianocuların professor Nəriman Quliyeva, professor Aida Hüseynova (ABŞ) və dosent Emil Xindirənski, Xalq artisti Şükür Səmədov (klarnet), Lala Mustafazadə (Fransa), professor Təhfiyyə Babayeva (skripka), arfa ifaçısı Qəniq Hüseynova (Türkiyə) və digərləri birinci və növbəti elmi-ifacılıq müsabiqələrinin laureatı olmuşlar.

Pianocuların professor Nəriman Quliyeva, professor Aida Hüseynova (ABŞ) və dosent Emil Xindirənski, Xalq artisti Şükür Səmədov (klarnet), Lala Mustafazadə (Fransa), professor Təhfiyyə Babayeva (skripka), arfa ifaçısı Qəniq Hüseynova (Türkiyə) və digərləri birinci və növbəti elmi-ifacılıq müsabiqələrinin laureatı olmuşlar.

İller örtükəcək elmi-yaradıcılıq müsabiqəsinin vüsiyi artarəcək. 2010-cu ildə Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında Qara Qarayev adına Birinci beynəlxalq elmi-ifacılıq müsabiqə Konfransı təşkil edilmişdir.

2015-ci ildə isə P.İ.Çaykovski adına Moskva Konservatoriyasında Məktəb-studiyanın direktori

dan bir çoxunun adı musiqi aləminə yaxşı tanışdır: dirijorlar - Fuad İbrahimov və Mustafa Mehmandarov, violinçel ifaçısı Ruslan Biryukov beşlərindən. Pianoçular Nergiz Kongorli, Fəqan Hesenli, Məlik Qocayeva, Anna Biryukova, Nigar Hüseynzadə, Firuze Nacef, Tamara Xəli洛va, Murad Abasov, Vüsalə Babayeva nüfuzlu beynəlxalq müsabiqələr laureatıdır. Bir çox illərdir ki, elm - tədqiqat işləri üzrə araşdırma aparılır. İmra Əliyeva ("Müasir musiqi nazariyyəsi kontekstində Azərbaycan laqlarının intonasiya sistemi"), Məktəb-studiyanın direktor müavini Sevda Məmmədova ("Tofiq Quliyevin yaradıcılığının milli xüsusiyyətləri"), elmi işçi Ayton İbrahimova ("Arif Məlikovun kameral yaradıcılığı") fəlsəfe doktoru üzrə dissertasiya işləri müdafiə etmişlər. Mülliimlərden Nurana Zeynalova, Vəfa Hemidova dissertasiya üzrəndə işləyirler. Dosent Mədine Tuayevinin Məktəb-studiyanın geniş təcəibiliyyətini təsdiq etmişdir. "Məktəb-studiya ilə "Metodika və xüsusi pedaqozi hazırlıq" kafedrasının arasındakı six yaradıcı əməkdaşlıq daha bir gözəl obyektin - Məktəb-studiyanın Uşaq Musiqi Teatrının yaradılması zamanı özüni ifadə etmişdir. 1986-ci ildə rəsmən açılan teatrın zəməndən o vaxtdan bəri üzərənəcənəcən qənc artistlər yetişmiş və bir-biri əvəz etmişdir. Bu gün Məktəb-studiyanın Uşaq musiqili teatrının öz şəxşərənək rejissoru (Elvin Mirzəyev), musiqi rəhbəri (Ofelya Axundova), səgirdlərən ibarət solistləri və xoru vardır. Opera studiyasının sehəsi teatrın tam istifadəsinə verilmiştir. Məktəb-studiyanın bu masələyə də elmi-metodik nöqtəyə-nezərdən ciddi yanışlıdır. Bir neçə ildir ki, burada açılan "Opera hazırlığı" seçmə fənn kimi faaliyyətdədir. Tekə son iki-ü il ərzində tamaşaçılar "İsgəndər və çoban", "Bremen musiqiciləri", "Mən səni sevəm, Xəzər!", "Ulduzlar enəndə", "Buratinonun yeni sərgüzoşlığı" və başqa tamaşaların premierasında iştirak etmişlər.

Pianocular - Elmira Mustafayeva, Nərgiz Mansurova, Nəriman Əliverdiyəz, Dilarə Salayeva, musiqisünəslər - Gülbünnər Abdullayeva, Rəna Məmmədova, Esmiralda Cəbrayılbayova məhsuldar pedaqozi və elmi-metodik işi uğurla heyata keçirir. Aşə Əliyeva "Əməkdar mülliim", Mədine Tuayeva, Sevinc Sultanova, Gülnarə Quliyeva, Elmira Panahova dosent adına laqışa gəlmişlər.

Səgird və tələbə-praktikantların təhsil programının təşkili və koordinasiyası üzrə bütün bu geniş fealiyyət spektrini tedris hissə müdürü Sevda Məmmədova, metodistlər Natavan Farzlıyeva və Fidan Ləzimova həyata keçirir. Nəsillər arasında təllər üzülmür və bu bağlılıq daha da möhkəmənir. Odur ki, özünün 40 illik yubileyi nə hazırlayan BMA-nın Məktəb-studiyanın tələbələri tələbələrini işləyərək təmələndirir. Məktəb-studiyanın en yaxşı məzunları hem məktəbin özündə, hem də ölkənin digər musiqi təhsil məüssisələrində işləyirler. Onlar eyni zamanda Bakı Musiqi Akademiyasında öz təhsilini tokmilloşdırırlar. Məktəbin məzunları təqdim olunur.

Fənn olimpiadalarının
programları
www.olimpiada.edu.az
saytında yerləşdiriləcək

Respublika fənn olimpiadalarına
hazırlaşmaqda səgirdlərə kömək
məqsədi ilə daha bir addım da növbəti
tədris ilindən atılacaq: "Məktəblilərin olimpiadalarla hazırlığında
oləcənliklərini artırmaq" məqsədi ilə gələn
ildən www.olimpiada.edu.az
saytında hər bir fənn və hər bir yaş
grupu üzrə respublika fənn olimpiadalarının
programları yerləş

"Yaxşı ki, müəlliməm"

Oruc MUSTAFAYEV

Son illər ölkəmizdə təhsil sahəsində aparılan ardıcıl və məqsədönlü işlər gənc nəslin təlim-tərbiyəsinə özünün həyat amalı sayan müqəddəs peşə sahibləri olan müəllimlərin nüfuzunun yüksəlməsi ilə müşayiət olunmadadır. "Azerbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda nəzərdə tutulmuş hədəflərə nail olmaq üçün Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində müəllimliyə etimad günü-gündən artmaqdadır. Bu, özünü həm ali məktəblərə qəbulda müəllimliyə seçənlərin sayının artmasında, həm də pedaqoji kontingentin gəncləşməsində göstərir. Təhsil ictimaliyətində böyük rəğbətlə qarışılan müəllimlərin işə qəbulu imtahanı isə onlara istedadlı gəncin həyatını məktəbə bağlayır. Onlardan biri də gənc müəllim Aysel Əlizadədir.

"Balaca uşaqlarla dərs deyən müəllim"

- Müəllimliyə necə gəldiniz? Seçiminizdə müzəyyən əməmə və ya öz istəyiniz əsas faktor oldu?

- Hər uşağın özünü gələcəkdə görmək istədiyi bir obraz, mütələq ki, olur. Mənim xəyalını qurdugum obraz isə müəllimlik idi. Yادimdədir, həyətdə uşaqlarla oyun oynamanda men hər zaman o oyunda müəllim olurdum, özündən balacaları yığıb uşaq ağılı ilə dərs keçirdim. Və məktəbə getdiğindən, ilk müəllimlərlə görüşdükdən sonra ibtidai sinifdə bə fikrim artıq qətişirdi. O zaman müəllimliyi ixtisaslara ayıra bilməyəcək yaşda olduğuma görə "Böyüdükdə kim olacaqsan" sualına hər zaman "Balaca uşaqlara dərs deyən müəllim" cavabını verirdim. Və o oyunlar və xeyallardan məqsədlərim yarandı. Mən indi o balaca Aysel üçün bir vaxt əlçatmaz gələn, xeyalını qurdığı ibtidai sinif müəllimiyəm.

Qorxularım var idi... birdən uşaqlar məni sevməsə?

- İlk dərsinizi necə xatırlayırsınız? Dərsinizin baş tutacağına əmən idinizmi?

- İlk pedaqoji fəaliyyətimə 2017-ci ildə Şəmkir rayon Zəymə qəsəbəsindəki 1 nömrəli məktəbdə ərizə yazaraq sentyabrın 24-ü müdəddəli müqavilə ilə başlamışdım. Qorxularım var idi. Mənə yad olan qəsəbə, tanımadiğim insanlar, uzun zamandır uzaqlaşdırılmış rayon həyatı... Birdən uşaqlar məni sevməsə, dərsi idarə etməyi bacara bilmesəm kimi fikirlər ilə ilk dərs günü çox tez getmişdim məktəbə. Sadəcə bildiyim tek şey 4-cü siniflərə dərs deyəcəyim idi. Və elə birinci mərtəbədə təsadüfən dərs deyəcəyim uşaqlarla qarışlaşdım, onlar da gələcək yeni müəllimlərinin yoluñ gözləyirlərmiş. Məni o qədər sevgi, doğma münasibət ilə qarışlaşdırılar ki, qorxularım elə həmin anda yox oldu. Sanki bir-biriñ illerle tənyirşəm kimi başladığ ilk dərsimə. İlk dərs günü özümə söz vermİŞdim ki, no olsa belə, mən öz vicdanımı itirmeyəcəyəm və unutmayacağam ki, mən də 6-7 il əvvəl onlar kimi o partalarda ayləşən şagird idim. Mənca, gənc müəllim olaraq pedaqoji

Aysel Əlizadə: "Sevgi uşaqlarla ünsiyyət qura bilməyin ən qısa yoludur"

fəaliyyətə başlamaq gəncliyin bize verdiyi özüllidir. İlk gündən tekcedəs dediyim sinfin deyil, digər şagirdlərin də diqqətini çəkib, sevgilərini qazana bilməyim buna əyani sübutdur.

- Dərsdə elə anlar oldumu ki, sinifdə uşaqları ələ ala bilmədiniz və dedinizi, "qurtardı, mən bir də məktəbə gəlməyəcəyəm!". Belə bir hiss yasadınza, sizi təkrar məktəbə qaytaran na oldu?

- Dütün desəm, belə bir hiss heç vaxt yaşamadım. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ilk günlərdə belə halların ola biləcəyindən qorxurdum. Ancaq sinif otağına girdiyim ilk anda ona şahid oldum ki, doğrudan da, yaradılmışların içinde dünyanın en saf və təmiz uşaqlardır. Sevgi uşaqlarla ünsiyyət qura bilməyin en qısa, en temel və en güvənlə yoldur. Onların şəxsiyyətinə

Əgər dəcəllik başqa birinə mənfi təsir edərsə, oturub həmin dəcəl şagirdimi başa salram ki, "bilirəm, bunu istəyərək etmədin, ancaq gələn dəfə daha diqqətli ol". Həmin vaxt qışkırmış onlarda yalnız qorxu, nifrət kimi hiss yarada bilecəyini düşünürəm.

- Bugünkü uşaqları necə xarakterizə edardınız?

- Müasir dövrümüz internet əsridir və bugünkü uşaqların diqqətinin çəkmək, onlarda maraqlı yaratmaq olduqca çətindir. Biz əgər hər hansı məlumatı böyüklerimizdən soruşurduqsə, bugünkü uşaqlar internetdə axtararaq özləri tapır. Bu-na görə bizim üzərimizə böyük məsələyyət düşür. Her gün daha çox heyran qalıram müasir dövrün uşaqlarına. Nə qədər qoribə səs-lənə də, bizim vaxtimzdə belə deyildi uşaqlar. Və ilk gündən ş-

- Sizə, müəllimin nüfuzu hansı faktorlardan asılıdır?

- Müəllimin nüfuzunun, ilk növbədə, onun özündən asılı olduğunu düşünürəm. "Müəllim oxumadığı gün ölü" fikrini çox sevirom. Müəllim sinfə hakim olmağı bacarmalı, şagirdlərinə, ətrafına hörmət etməli və daim yenilik axarlarında olmalıdır. Ən əsası isə hər kəs sevgi ilə yanaşmalıdır. Əks halda, müəllim özünü hörmətdən salır və nəticədə müəllim nüfuzunun itirildiyini görürük. Müəllim nüfuzunu özü itirməyə başlasa, onu heç kəs qaldıra bilməz. Ancaq son zamanlarda sosial şəbəkələrdə müəllim adına xələl götirməyə çəlşən qüvvələr görürük. Baş verən xoşagelməz bir hadisə müəllim hüquqlarının təpdalannmasına, müəllimin hörmətdən düşməsinə görüb çıxarr. Dərsdən sonra baş ver-

Aysel Əlizadə 1995-ci ildə Şəmkir rayonunda anadan olub. 2001-2005-ci illərdə Şəmkir rayonu Düyürlü kənd 2 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. Daha sonra ailəsilə birlikdə Bakı şəhərinə köçdüyüdən təhsilini Xətai rayonundakı 64 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirib. 2012-ci ildə orta məktəbi bitirərək Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin "İbtidai sinif müəllimliyi" ixtisasına qəbul olunub. 2018-ci ildə müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində iştirak edərək 55 balla Şəmkir rayon Düyürlü kənd 2 nömrəli tam orta məktəbdə ibtidai sinif müəllimi kimi pedaqoji fəaliyyətə başlayıb.

hörmət etsəniz, heç vaxt hörmətsizlik görəmeyeceksiniz. Mən də hər zaman belə etdim.

- Uşaqlarda dərsə maraqlı necə yarada bilirsiniz? Sizə, uğurlu dərs nümunəsini necə yaratmaq olar?

- Müəllim olsam belə, mən də sabahki dərsimə 1 gün əvvəldən hazırlıq görürem. İlk növbədə, keçəcəyim dərsi necə maraqlı edəcəyim yollarını axtarıram, bunun üçün kitablardan, internetdən istifadə edirəm. Dərs zamanı en böyük məqsəd - şagirdlərinin dərsdən yorulmaması, eynəlcili bir şekilde mövzunu mənimsemələridir. Fəal təlim üsullarından istifadə edirəm, tez-tez yarışlar keçirirəm. Yarışın qaliblərinə hədiyyələr təqdim, hər günün sonunda 3 şagirdi günün qalibi elan edirəm. Və beləliklə, dərsimiz monotonluqdan çıxaraq əyləncəli hala gəlir.

"Uşaqlarda dəcəlliyyi yox etməyə çalışsaq düzgün şəxsiyyət yetişdirə bilərik"

- Dərsinizdə dəcəllik edən uşaqlar varmı və onlarla necə dil tapırsınız?

- Əlbəttə ki. Ancaq mən düşüñəm ki, uşaqlarda dəcəlliyyi tama-mile yox etməyə çalışsaq heç vaxt düzgün şəxsiyyət yetişdirə bilərik. Mənim üçün dəcəllik anlayışı başqadır. Dərs vaxtı sessalan şagirdi mən dəcəl adlandırmazdım, deməli, mən dərsə yetərinə ma-raq yaratmamışam ki, ses salır.

girdilərim hər zaman, ilk növbədə, fikirlərini demekdə serbest olma-larını öyrətməyə çalışıram. Fikirlərini demekdə serbest olsalar, hər zaman ugur qazanacaqlarını düşüñürəm.

"Müəllim oxumadığı gün ölü" fikrini çox sevirəm"

- Uğurlu müəllim kimdir və o, hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır? Özünüzü ugurlu müəllim hesab edirsinizmi?

- Uğurlu müəllim, ilk növbədə, öz peşəsinə sevin, öz işini vicdan ilə yerinə yetirən, şagirdləri ilə bezençərəcəvəsini dağıdıraraq dost olma-gə bacaran, dərse girdiyi anda çıxməğin üçün vaxta baxmayan, həmin dərsin faydalı olması üçün nələr edəcəyinə baxan, vəzifəsinin yalnız dərs deməklə bitmədiyini dərk edən, yeri geləndə şagirdlərinin dərdini, problemini dinləməyi bacaran, onlarla gülüb-ağlamağı bacaran, mühakimə etməzdən əvvəl dinləməyi bacaran, illər keçəsə de umudulmayan şəxsiyyətdir. Və mənə görə şagirdlərimi bir-birləri ilə müqayisə edən, etdikləri kiçik sehv-lərə görə böyük cəzalarla onları cəzalandırın, vicdanını, şəxsiyyətini itirən biri heç vaxt ugurlu müəllim ola bilər. Mən hal-hazırda özümü ugurlu müəllim hesab etmirəm, mən bu peşədə hələ yeni cücməyə başlayıram. Bu yolda etdiklərim, edə biləcəklərimin yanında çox kiçik qalır. Ugurlu olub-ola bilməyəcəyimi isə illər deyəcək.

hadisələrə görə də müəllimlər günahkar hesab edilir. Unutmayıq ki, təhsil yaxşı müəllimlə yox, yaxşı ana və ata ilə başlayır. Hər mənfi halların səbəbini müəllimlər gör-mək də düzgün olmaz. Buna görə, düşüñürəm ki, müəllimin nüfuzun qorunmasında bütün cəmiyyətin üzərinə müəyyən qədər məsu-liyyət düşür.

"Biliyə verilən qiyməti görürdüm"

- Təhsil Nazirliyi MİQ imta-hanları keçirir. Siz bu imtahanları əhamiyyətini gənc müəllimlər üçün necə qiymətləndirirsiniz?

- Yuxarıda qeyd etdiyim uşaqlıq arzumu - müəllimlər olmaq isteyimi etrafında olan bezi insanlar ol-dürməyə çalışırı. Universitet vaxtı mənə deyirdilər ki, onsur da işə qəbul olmaq mümkün deyil, biliyə qiymət verilmir, bax, biz neçə ildir ali məktəbi bitirmişik və işsizlik. Ancaq bu fikirlər məni ruhdan sal-madı. Çünkü mən universitet vaxt da təhsil sistemimiznən qədər şəf-faf olduğunu, biliyə verilən qiyməti görürəm. 2017-ci ildə MİQ-də 46 bal yığmışdım. 2018-ci ildə isə 55 bal yığaraq məqsədimə çatdım və etrafımdakı o mənfi fikirləri məhv etdim. Hal-hazırda etrafımda 40 yaşı olan, müəllimliyi bitirən insanlar var ki, imtahanha hazırlaşırlar. Və hər biri məndən stimul aldıqlarını söyləyirlər. Bu isə, düşüñürəm ki, yaxşı müəllim olmaq üçün yetərli qəsəbədir. Yaxşı keçmiş şəxslər salsaq görərik ki, əvvəller kənd təhsili və şəhər təhsili arasında böyük fərq var idi. İndi bu fərqliyin isə nümunədir.

İmtahanha hazırlaşanlara demək istəyərdim ki, ətrafinizi dincinəyin, mükəmməl hazırlanın, keçidi keçmək üçün yox, yüksək bal yığmaq üçün çalışın və nəticəsinə görəcəksiniz.

"Ucqar kəndlərdə bizə daha çox ehtiyac var"

- "Şəhərdə işləyən" və yaxud "rayonda işləyən" müəllim. Siz bu cür yanaşmalara necə baxırsınız?

- Hər iki mühitdə yaşayan və gedib-gələn insan kimi deyordim ki, 10 il əvvələ baxanda indi o fərqliyələr azalı. Artıq rayonlarda işləməyə Bakıdan yeterince gənc müəllimlər gelir. Mən şəmkirli ol-sam belə, ailəm yaşam həyatlarmı Bakıda qurmuşdum. Və mən rayona qayitmağı ailəmizin müeyyən hissəsi Bakıda qaldığı üçün dəstəkləndim. Və mən onları razi sal-mağı bacardım. Mən hər zaman düşüñürəm ki, yüksək bal yığan müəllimlərin böyük hissəsi şəhəri seçir. Ucqar kəndlərdə isə bəzən çox ehtiyac var. Gəlib kəndlərdə saf uşaqları görsələr, düşüñürəm ki, burdan getmək istəməz heç kəs. "Şəhərdə işləyən" və "kənddə işləyən" müəllim müqayisəsinə isə heç sevmirəm. Əvvəller belə də, karyerada irəli getmək, inkişaf etmek üçün şəhərdə yaşamaq, işləmek mütələq idi. İndi rayonlarda gənclərin inkişafı üçün o qədər gözlərə şərait yaradılar ki, bacarığı olan hər kəs irəli gedə bilər. Mən Şəmkirli misal çəkəm istəyərdim - burada yüksək bal ilə işləməyə gələn müəllimlər hər zaman diqqət mərkəzindədir. Yeni düşüñürəm ki, yaxşı müəllim olmaq üçün yetərli qəsəbədir. Və öz işini düzgün qurən rəhbərlər, qayda-qanunun hökm sürdürüb məktəbdə işləmək menim üçün en yaxşı motivasiyadır. Fevralın 1-də Gənclər Günü münasibətilə nazirimiz Ceyhun Bayramovun gənc müəllimlərlə görüşüne dəvət almışım isə mənim üçün en böyük stimul oldu. O görüşdə bir-birindən dəyərli hem-karları tanıdım. Təhsil naziri Ceyhun Bayramovun gənc müəllimlərlə göstərdiyi qayığının, diqqətin şahidi oldum. Bu isə mənə söz-lə ifadə edə biləməyəcəyim qədər böyük motivasiya verdi. O görüşdən sonra müəllimlik adına layiq olmaq üçün daha çox çalışıram. Və hər gün Təhsil Nazirliyinin rəsmi facebook sahifəsində bir müəllim kimi öz şəklimi görəndə daha da rəhənləndim.

- Bir gənc müəllim kimi təhsil sistemimizdə baş verən dəyişikliklərə münasibətiniz?

- Bir gənc müəllim olaraq hər zaman təhsil sahəsində aparılan islahatlari, baş verən dəyişiklikləri müətəmadi izleyirəm. Və belə deyərəm ki, təhsil sahəsində baş verən yeniliklər ölkəmizin, təhsili-mizin inkişaf üçün olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir. Yaxın keçmiş şəxslər nəzər salsaq görərik ki, əvvəller kənd təhsili və şəhər təhsili arasında böyük fərq var idi. İndi bu fərqliyin aradan qalxığını düşüñürəm.

Birincilərin “Əlifba bayramı”

Artıq neçə illerdür ki, “Əlifba bayramı”nın keçirilməsi respublikada gözəl bir onəməyə çevrilib. Bu bayram Mingəçevir şəhər N.Əhəngari adına 13 nömrəli tam orta məktəbdə də hər il davamlı olaraq keçirilir. “Əlifba bayramı” hər bir məktəblinin heyatında önəmlü bir hadisədir. Birincilər artıq hərfələri tanır, sorbest yazar və oxuyur.

Bir neçə gün bundan öncə 1 “a” sinfi belə bir möhtəşəm tədbirdə imza atdı. Birincilərin təşkil etdiyi tədbirin hər il keçirilən tədbirdən fərqi ondan ibarətdir ki, keyfiyyət ilinin tələbi olduğunu nəzərə alaraq birincilər məktəb və valideynlər qarşısında hesabat verdilər. İl boyu öyrəndiklərini böyük həvəsle, fəxrlə müəllimlər valideynlər kollektivinə təqdim etdilər. İlk defa sohnədə tamaşaçı qarşısında çıxış etdilər.

Uşaqlar aldıqları bilikləri ilə yanşı, özlərinin bacarığını da nümayiş etdirdilər. Cənubi həyatda oxumaqla yanşı, öyrənməli çox şəyələr vardır. Şagirdlər mahni oxudu, seçilənlər, rəqs edib və el işlərini nümayiş etdirdilər.

Tədbir Azərbaycan bayrağının sohnəyə gətirilməsi ilə başlandı.

Şagirdlər öz mahni ve rəqslerini ilə Vətənimizə, bayraqımıza olan məhəbbətlərini, onların necə və tətərəvər ruhda tərbiyə aldıqlarını nümayiş etdirdilər.

Səhnənin başdırılması, bedii tərtibat, komüütər effektləri bu tədbirdə ciddi hazırlıq işlərindən xəbər verirdi.

Uşaqlar tərəfindən “Turp”un və “Tıq-tıq” xanımın nağılı sohnədə çox gözəl təqdim olundu. “Turp” nağılı şagirdlər tərəfindən fərdi ampulada göstərildi. Baba bağda turpu çıxartmaq üçün nənəni səsləyir. Turpu çıxara bilmirlər. Bələ qərara gelirlər ki, nəveləri çağırıslar. Nənə telefon vasitesi ilə xarici

ölkələrdə yaşayan nəvelərini çağırır. Özbəkistandan, Hindistandan, Ərəbistandan, Rusiyadan, Türkiyədən nəvelər gəlir, lakin onlar da çıxara bilmirlər. Sonra Azərbaycandakı nəvəsi gəlir və gücün birlikdə olduğunu bildirir.

Bu nağlin məzmununu dəyişməkdə məqsəd fidan balalara azərbaycanlıların başqa ölkələrdə yaşamasına baxmayaq, ürkələrinin vətənlə döyünməsini, həmrəy olmalarını aşılamaq ididir. Bu nağlinə şagirdlərimiz bir çox dövlətlərin rəqslerini nümayiş etdirməklə, dünya mədəniyyətindən də xəberdar olduqlarını sübut etdilər. Bu da müəllimlərimizin fəal işidir ki, günün tələbinə uyğun hərəkəflə bacarıqlı şagirdlər yetişdirirler.

Tədbir klonunun gələməsi ilə dəha da rəngarəng olub. Bu, Vəfa müəlliminin şagirdlərinə hədiyyəsi idi. Cənubi həmin gün 1 “a” sinfinin şagirdlərindən Cəlal Nəsirov və Zəhra Əhmədzadənin ad günləri idi. Klon öz məzəli və rəngarəng çıxışı ilə həm “Əlifba bayramı”nı, həm də ad gününü daha da maraqlı etdi.

Tədbirdə valideynlər də fəal iştirak etdilər. Onlar öz diqqət və məhəbbətlərini övladlarından ösirgemədilər. Şagirdlər öz hazırladıqları hədiyyələrə analar sevindirdilər. Bu tədbirdə valideyn komitəsinin də böyük köməyi oldu.

Tədbirdən sonra məktəbin direktoru T. Seidova, tədris-hissə müdürü Y. Kərimova, tərbiyə işlər üzrə direktor müavini İ. Şirinova çıxış edərək tədbir haqqında yüksək və xoş fikirlərini bildirdilər, müəllimləri, şagird və valideynləri təbrik edərək gelecek fəaliyyətlərində uğurlar arzuladılar.

Tədbir “Bayraq” mahnisi ilə yekunlaşdı.

Vəfa KULİYEVA,
məktəbin ibtidai sınıf müəllimi

Ədalət Kamalov

Qobustan şəhər 1 sayılı tam orta məktəbin
riyaziyyat müəllimi

“Müəllim düzələk, ədalətlilik, xeyirxahlıq, humanizm nümunəsidir”.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Şagirdlər Heydər Əliyev Mərkəzinə ekskursiya ediblər

Şəki rayon Vərəzət kənd Kökünlər ümumi orta məktəbinin bir qrup şagirdi Şəki Heydər Əliyev Mərkəzinə ekskursiya edib.

Ekskursiyanın həyata keçirilməsində məqsəd məktəblilərin ulu

öndər Heydər Əliyevin həyatı və fəaliyyəti ilə bağlı tanış olmaqdır.

Mərkəzin nümayəndəsi müstəqil Azərbaycan Respublikasında dövlət quruculuğu sahəsində ulu öndər Heydər Əliyevin genişmiyyətli gərgin fəaliyyəti, bu yolda qarşıya çıxan maneə və çətinliklərin dəf

olunması, ölkədə siyasi sabitliyin və iqtisadi dırçılışın təmin edilməsi, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artırması, həyata keçirilən sosial-iqtisadi layihələr, qazanılan uğurlar haqqında məlumat verib.

Sonda şagirdlər mərkəzdə xatirə şəkli çəkdiriblər.

Mahal MƏMMƏDOV,
Şəki Şəhər Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Azərbaycanın tarixi şəxsiyyətləri”

Saatlı rayon Ali Mustafayev adına Qiraqlı kənd ümumi orta məktəbində tarix müəllimi Birdanə Məmmədinin təşkilatçılığı ilə “Azərbaycanın tarixi şəxsiyyətləri” adlı Tarix gecəsi keçirilib. Gecədə Qiraqlı kənd ümumi orta məktəbinin müəllim və şagirdləri iştirak ediblər.

Gecədə qüdrətli sərkərdə, dövlət xadimi, şair Şah İsmayılov Xətai haqqında fikirlər səsləndirilib. Qeyd edi-

lib ki, o, Azərbaycan dilini dövlət və şeir dilinə çevirib, ölkənin siyasi, ictimai, iqtisadi və mədəni inkişafı naməmə böyük işlər görüb.

Tədbirdən sonra tarix fənnində intellektual yarış keçirilib.

Xalid NƏCİYEV,
Saatlı Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Nəsimi İli”nə həsr olunmuş intellektual oyun

“Nəsimi İli”nə həsr olunmuş intellektual oyun üzrə 2019-cu ilin Regional məktəb çempionatı keçirilib.

Çempionatda Sabran, Siyəzən, Quba, Qusar, Xaçmaz, Abşeron, Qubadlı, Xizi rayonlarının təmsil edən komandalar yarışıb.

Nəticələrə əsasən, “Quba” komandası 25 xalla I, “Sabran” komandası 24 xalla II, “Siyəzən” komandası 23 xalla III olub.

Gülər HÜSEYNOVA,
Sabran Rayon Təhsil
Şöbəsinin ictimaiyyətlə
əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Fərqli metod və üsullardan istifadə etməyi sevirəm”

Nazilə Nağıyeva: “Müəllim üçün ən böyük hədiyyə doğru yola yönəltdiyi şagirdləridir”

- Bir müəllim üçün ən gözəl hədiyyə, sizcə, nadir?

- Mənim üçün ən gözəl hədiyyə doğru yola yönəltdiyim şagirdlərimdir. Əgər cəmiyyət üçün faydalı şəxsiyyət yetirmişəm, artıq hədiyyəm var, deməkdir. Bir də sənətinə şərəflə yerinə yetirdiyin müddətdə şagirdin qolunda kük salmaq özü hədiyyədir.

- Dərs prosesində daha çox hansı üsul və vasitələrdən istifadə edirsiniz?

- Dərs prosesində daha çox şagirdlərə uyğun qururam. Bu, şagirdləri dərsə cəlb etməkdə, dərsi sevdirməkdə əvəz olunmaz vasitədir. Tədris prosesində daha çox sərbəst olmaq mənim üçün ənənəlidir. Əsas məsələ şagirdin məktəbdən nə isə öyrənərək getməsidir. Fərqli metod və üsullardan istifadə

etməyi sevirəm. Kiçik qruplarda iş mövzunun daha somƏrli öyrədilməsində müstəsna rol oynayır. Diskussiya, beyin həməlesi, debat, auksiyət və s. yeni əsərlər mənçə, mövzuların mənimsənilməsində daha uğurludur.

- Müəllim olmaq istəyinlər nə deyərindiz?

- Həyata insanların qazandıqları böyük məsələlər var, ezbiz müəllimlər və müəllim olmağa hazırlanmış gənclər. Bunlar insan yetiştirmək, şagirdlər və rəcəbəniz təmənnəsiz elm, bilik, səvad, həyata doğru-düzungə baxış, xoş əmələrdir.

Raminə MƏMMƏDOVA,
Gəncə Şəhər Təhsil İdarəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Nəsimi və Azərbaycan dili”

Qax rayonu Qıpçaq kənd tam orta məktəbində İmadeddin Nəsiminin anadan olmasının 650 illik yubileyi ilə əlaqədər “Nəsimi və Azərbaycan dili” mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimləri Nəsiminin Azərbaycan xalqının ümumbaşar mədəniyyətinə böyük etdiyi qüdrətli söz ustalarından biri olduğunu söyləyiblər. Bildirilər ki, Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə 2019-cu ilin ölkəmizdə “Nəsimi İli” elan edilməsi şairə verilen dəyərin, hörmət və eh tirəmən on yüksək göstəricisidir. Bu sərəncam Azərbaycanın mədəniyyətinin, zəngin tarixi-mədəni ərisinə təhliliqənən çox böyük töhfədir.

Tədbirdə “Nəsimi” kinosundan fragmentlər göstərilib. Sonra məktəbin şagirdləri Nəsiminin həyatından bəhs edən sohnəcik təqdim edib, şairin qəzəllərindən nümunələr söyleyiblər.

Sonda on yaxşı iştirak edən şagirdlər tərifnamə ilə mukafatlandırılırlıb.

Günay MAHMUDOVA,
Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Vətənim Azərbaycan”

Bərdə şəhər akademik Zərifə Əliyeva adına texniki fənlər təməyllü məktəb-liseydə ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri arasında 28 May - Respublikə Günü münasibətlə keçirilən “Vətənim Azərbaycan” adlı şeir müsabiqəsinin qalibləri müyyənəşəb.

Redaksiyamızda daxil olan məlumatə görə, rayon gənclər və idman idarəsinin təşkil etdiyi müsabiqədə 19 məktəbdən 48 şagird iştirak edib.

Gənclər və idman idarəsinin rəis Aydin Qasımov iştirakçıları “Respublikə Günü” münasibətlə təbrik edib, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasından və onun həyata keçirdiyi tədbirlərdən, dövlətçilik tariximizdə rolundan danışıb. Müsabiqə iştirakçıları Vətənimə hər olunan şeirlər söyleyiblər.

Sonda qaliblər diplomlar təqdim edilib.

Səhifəni hazırladı: Şakir CƏFƏROV

"Şagirdlərə həyatı, insanlığı, vətəndaş olmağı öyrətmək lazımdır"

Jalə MÜTƏLLİMOVA

"Məktəb illeri" maraqlı həm-söhbətlə qarşınızdadır. Budəfəki həmsöhbətin 72 nömrəli məktəblisəyin direktoru Fərqanə Abbasova vədir. O, elə bir ailənin üzvüdür ki, həmişə təhsilə, məktəbə bağlı olublur.

Onunla səhbətə bir az ağrılı başladığ da deyə bilerik. Əslen Laçındandır. Uşaqlığı, yeniyetmeliyi, bir sözə, həyatının xeyli gözəl anı indi "əsirlik" dədir, Laçının özü kim...

Sarı aşığıñ kəndcisi...

Ziyalı ailəsində doğulmuşam. Müəllim idim atam, anam isə kitabxanaçı. Atam uzun illər rayon partiya komitəsinin beş böyük kəndinin nümayəndəsi idi. 1988-ci ildən isə onu Laçının dağlış kənd məktəplerindən birinə, menim də doğulduğum Gülebirdə direktor təyin etdilər. Ham bılır ki, Gülebirdə Laçının ikinci böyük kəndidir. Kənd həm də Sarı aşığıñ vətənidir. O üzən indi də çox adam Gülebirdə deyəndə, Sarı aşığıñ kəndi sözünü də eləve edir. Biz də əslen Gülebirdənək. Eviniz Sarı aşığıñ məqbarosunun yaxınlığında id. Son dərəcə xoşbəxt uşaqlığım olub. Məndən soruşsalar, mütləq bunu deyərdim.

**Bağımızın atam
əkən ağacları...**

Yuxarıda da qeyd etdim ki, sovetlər dönəmi üçün atamın kifayət qədər böyük vəzifəsi var idi. Amma son dərəcə də sadə adam idi. Məsələn, kənddəki bağımızda bütün ağacları özü ekib becerirdi. Bu, onun üçün hem maraqlı idi, hem də biza zəhməti göstərirdi. Evinizin, hasarımızın daşını belə, özü soliq ilə ustamın əlinin altna düzərdi. Deyirdi ki, o evin daşına menim əlim dəyməyib, zəhmətim hiss olunmayıb, ordan adama ev olmaz.

Qonaqlarımız çox olardı Gülebirdəkə evimizde. Evinizin tikildiyini görən hər kəs kömək etmək isteyirdi, deyirdiler, Tapdıq müəllim, siz edin, biz ustaya kömək olacaq. Ona belə icazə verməzdı.

İndi də təhsil işçisi olaraq peşəsinə davam edir. Onda necə idisə, indi də elədir. Sumqayıtda yaşayır anamla. 38 nömrəli məktəbdə yerləşen Gülebird məktəbinin direktoru. Əməkdar müəllimdir. Növbəti ildən işləmek istəmir, yaşı çox olduğu üçün təqaüdə getmək fikrindədir.

Güləbird...

Uşaqlıq illərinən danişanda kəndimizin gözəllikləri gözümüzün önünə gəlir. Klubumuz, restoran-

Fərqanə Abbasova: "Təhsil bizim ailə üçün həmişə prioritet olub"

miz, xəstəxanamız, üç çörək zavodu, uşaq bağçası, mədəniyyət evi, kitabxanamız var idi. Qəsəbə statusu vardi kəndin. Əhali maldarlıqla məşğul idi. Amma bir problemi vardi kəndin, lazım olan kadrlar kənardan gəldi, iş muddətləri başa çatandan sonra çıxıb gedirdilər. Ona görə atam məktəbin yaxşı şagirdlərini özü yönəldirdi. Məzun olacaq uşaqların valideynlərini çağırır, kimin hansı peşə sahibi ola biləcəyini söyləyirdi və xahiş edirdi ki, uşaqlar ali məktəbi bitirəndən sonra məhəz kənddə işləməye döñsünlər. İndi xeyli adam var, düzü, əxoxunu tanırıram da, amma bəzən tədbirlərdə meni görənde deyirler ki, o vaxt Tapdıq müəllimin sayəsində həkim, müəllim, polis olmuşuq. Əslində, bu cür insanın övladı olmaq çox xoşdur.

**Bilirdim ki, bizim
qızlar oxuyacaq...**

Cox adam bılır, bizim illərdə dəha çox oğlanlar oxumağa gedirdi. Amma bizim evdə də, kənddə də atam əlindən gələni edib ki, qız uşaqları da oxuyub, təhsilli olsunlar. Bizim ailədəki qız övladlarına golincə, bilirdik oxuyaçaq, özü də Bakıda. Baxmayaraq ki, o illərdə bizim rayondan çox adam gedib Xankəndində də təsil ala bilirdi. Atamın arzusu bizi Bakıda oxutmaq idi. Ailədə beş uşaq olmuşuq, üç qız, iki oğlan. Hamımızı oxudublar. Təhsil bizim ailə üçün həmişə prioritet olub və biz oxuduq, mən ingilis dili müəllimi, bacım rus dili müəllimidir.

**Kəndin ingilis
dili müəllimi**

Arzum Tibb Universitetinə qəbul olmaq idi. Ancaq bayaq da dedim ki, atam uşaqların dəqiq istiqamətlənməsində maraqlı adam idi. Gündərin birində müəllimlərə söhbətdən öyrənmişdi ki, ingilis dilini yaxşı oxuyuram. Müəllim də dedi ki, bu ixtisas üzrə getse, uduzmaz. Atam da mənə baxıb dedi ki, sən oldun bizim kəndin ingilis dili müəllimi. Onsuz da fizikadan zəifsin, gedib müsabiqədən keçə bilmərsən birdən. Düzdir, pis oldum, amma razılaşdım. Çünkü o bizi həmişə doğru yönləndib. Ona görə indi də özüm şagirdlərə qarşı beləyəm. Yəni valideyn artıq qiymət yazılmasını isteyir bəzən. Yol verməməyə çalışıram. Çünkü yalançı qiymət sabah uşaqa zərər vuracaq. Bu pisliyi də valideyn zorunlarını görəndə anlayacaq. Mən illərdən bu sahənin adəmi kimi, təcrübəyə

**Ali məktəbi
bitirəndən sonra...**

...Məni yaxşı nəticələrə görə yeni açılmış Qafqaz Universitetinə iş dəvət edirdilər, institut da buraxmaq istəyirdim. Mən isə getmək istəyirdim. Uzun mübahisələrden sonra imtina etdim, atamı çağırıldilar. O da dedi ki, mən israr edə bilmərəm, siz də icazə verin getsin. Bir müddət Qafqaz Universitetində işlədim. Sonra ailə qurdum, gedib-gəlmək çətinləşdi.

İlk məktəbim

Kəndimiz Sumqayıtda yerləşən qaçqın məktəbində bir xeyli işlədim. Ora müəllim kimi ilk iş yərim oldu. Sonra Sabunçunun 215 nömrəli məktəbində direktor oldum. Men həmişə özümə şanslı müəllim dəyirəm. Çünkü son dərəcə uğurlu və seçmə şagirdlərim olub. Çoxu da diplomatik nümayəndəliklərdə fəaliyyət göstərir. Aralarında səfir olanlar da var, bəy-nəlxalq təşkilatlarda işləyənlər də. Bakıda olanda yanına gəlirlər. Adam qürur hissi keçirir.

Həyat dərsim

Hərdən şagirdlərə sual verirəm ki, məndən nəyi öyrənirsiniz, nəyi öyrənmək isteyirsiniz? Bir dəfə biri dedi ki, həyata yaxın danişrsınız. Əslində, bu gün məktəblərimizdə şagirdlərə həyatı, insanı, insanlığı,

vətəndaş olmağı öyrətmək lazımdır. Bunları öyrənen şagirdin yaxşı oxumaması mümkün deyil. O, özünün də, məktəbinin də, müəlliminin de qədrini mütləq biləcək. Qaldı problemlərə, onlar iş olan yerde həmişə var. Məsələn, baxırsan ki, problemlı ailələrdən problemlı uşaqlar gəlir. Uşaqla işləyir, aylar sonra baxırsan ki, məktəbdə davranışı düzəlib. Evə gedəndən sonra yenə də problemlı münasibətlərə rastlaşır. Ancaq sonra incident olanda ittihad obyekti müəllim, məktəb olur. Düzgün yanaşma deyil. O üzən bizim məktəbdə xırda bir narahatlıq hali olan kimi ailəyə gedirik. Bəlkə də inanmazsınız, bəzən ailələrdə niyə gölmisiniz sualtı ilə qarşılaşdırıbm da olub. Ancaq yenə də gedib, tədbirimizi görmüşük, real vəziyyəti öyrənib, aidiyəti instansiyalara məlumatlar vermişik.

Evinizin ən gözəl otağı

Bir də uşaqları, ailələri kitab alıshdırmaq lazımdır. Xatırlayıram, anam kəndimizin kitabxanasında çalışırdı. Bizim evimizin ən yaxşı otağı kitabxana idi. Evdə çox böyük kitabxanamız vardi. Bakıda, Xan-kəndində oxuyan uşaqlar kəndə geləndə mütləq bize baş çəkir, anamın kitablarından oxumağa aparırdılar yay boyu. Gedəndə də getirib qaytarırdılar. İndi bilmirəm evlərde, ümumiyyətlə, uşaqları kitab alıshdırmaq üçün balaca da olsa bir kitab guşəsi varmı? Əminəm, çox azdır.

**Bizim üçün təhsil
həmişə öndə olub**

Laçın artıq işğal olunmuşdu, vəziyyət çox gərgin idi. Həmin il Laçından çox az uşaq ali məktəbə qəbul olmuşdu. Biri mənim qardaşım idi. Bilirsiniz niyə olmuşdu? O zaman na boyda problem olursa-olsun, atam bizim adımızı hansı rəyona getmişdək məktəbə yazdırılmışdı. Yəni ail məktəbə qəbul üçün sənədlər hazırlananda mənim qardaşımın sənəd problemi olmamışdı. Atamın həmişə bir sözü yadımdır. Təhsil udduğun hava, içdiyin su qədər vacibdir. O bizim beşimizin də təhsil alması üçün çox uzun müddət yataqxanada yaşamağa tətbiq olur. Çünkü təhsil məsrəfləri var idim. Kimsənin onun əsərini el tutmasına sinirə bilməzdə. Çünkü bunu həmişə özü başqlarına edən adam olub. İndi də belədir, kimsənəse nəsə ummaz, amma lazımdırsa kiməsə nəsə edər, təbii ki, imkanlar daxilində. Bizo də həmişə həyat dərsini kimi bunu öyrədib.

SON: Hər şeydən danışdıq, xatirələrini ermənilərin işğal etdiyi bir insan dururdu, kövrək bir insan. Belə adamların təhsil mütexəssisi olmasının həm də sevindiricidir. Demək ki, vətən, vətəndaş, insanlıq dərsləri məktəblərdə hələ keçilir... Və demək ki, bizim bu günlümüzə də, gələcəyimizə də ümidi var...

Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbərləri üçün məlumatlandırma tədbiri

Mayın 27-də Bakı Texniki Kolleciñdə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbərləri üçün məlumatlandırma tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini Yaqub Piriyev çıxiş edərək Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə təsdiq edilmiş "Orta ixtisas təhsili müəssisələrinə bakalavrların, ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə (əsas (baza ali) təhsil təhsilinə) müvafiq ixtisaslar üzrə subbakalavrların qəbulu, həbələ

bakalavriatı (əsas (baza ali) təhsil təhsili) başa vurmayan şəxslərin orta ixtisas təhsili müəssisələrinə köçürülməsi Qaydaları"nın icrası ilə bağlı ətraflı məlumat verib.

Bildirilər ki, yeni qəbul olunmuş Qaydalar təhsildə fasiləsizliyin təmin olunmasına və ali təhsilin əlçatanlığını genişləndirməsinə xidmət edir.

Tədbirdə sözügedən sənədin icrası ilə əlaqədar çoxsaylı suallar cavablandırılıb.

İntellektual oyun üzrə regional məktəb çempionatı

Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı və Azərbaycan İntellektual Klublar Assosiasiyasının dəstəyi ilə məktəblilər arasında "Nəsimi İl" nə həsr olunmuş intellektual oyun üzrə 2019-cu ilin regional məktəb çempionatı keçirilib.

Çempionat respublikanın bütün rayonlarını əhatə etməklə 11 regionda - Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Şəmkir, Mingəçevir, Şirvan, İmishli, Masallı, Quba, Zaqatala, Göyçay rayonlarında təşkil olunub. Bakı regionu üzrə təşkil olunan

çempionatda 57 ümumtəhsil məktəbi, ümumiyyətdə 61 komanda mübarizə aparılıb.

Maraqlı mübarizə şəraitində keçən yarışın qalibi Bakı Avropa Liseyinin komandası olub. Regionlar üzrə çempionatın qalibliarı Sumqayıt şəhəri 31 nömrəli tam orta məktəb, Gəncə şəhəri 18 nömrəli tam orta məktəb, eləcə de Mingəçevir, İsmayıllı, Lenkoran, İmishli, Balakən, Şirvan, Qazax və Quba rayonlarının komandaları layiq görüllər.

Çempionat keçirilməsində əsas məqsəd gənclərin intellektual və yaradıcılıq bacarıqla-

rinin inkişafına tekan vermək, eləcə də yüksək yaradıcılıq qabiliyyətinə, intellektual potensiala və müxtəlif sahələrdə dərin biliklərə malik gənclərin aşkarılması, dəha çox məktəblilərin intellektual fəaliyyətə cəlb olunması, onların asudə vaxtının səmərəli təşkilini təmin etməkdən ibarətdir.

Çempionatın təşkilində Təhsil Nazirliyinin "BİR" Tələbə Konfülli programının üzvləri fəal iştirak ediblər.

Qaliblər Təhsil Nazirliyinin kubok və medalları ilə təltif olunub.

Təsirsiz sertifikat

➡ Əvvəli səh.1

Rüstəm QARAXANLI

Indiana Universitetində isə 80 min dollar. Yeni gəlmışkən, bu universitetin magistratura pilləsi üzrə onlayn-kurslar ABŞ-dən güclü saylır. Carnegie-Mellon Universityndə isə analoji xidmətlər nə az, nə də çox - 132 min dollar təşkil edir. Nüfuzlu Uorton biznes-məktəbinin onlayn-kurs magistrleri deyirlər ki, işəgötürənlər onların əldə etdiyi biliklərə ehtiyatla yanaşırlar, bir çox hallarda etibar etmirler və nöticədə onları özərlərini onlayn-təhsildən əvvəl olduları təhsil pilləsində hiss edirlər. "Kelley School of Business" Universitetinin MBA məzunları bildirir ki, iş üçün müraciət etdikləri ünvanlardan müsbət cavab almaqdə çətinlik çəkirlər.

Təhsildən çox biznes

Bir tərəfdən onlayn-kurslar teklif edən ali məktəblər çoxalır. Onlara ehtiyac duyan şəxslərin deyəcəyi azalma müşahidə olunmur. Digər tərəfdən isə təqnid artmaqdə davam edir. Məsələn, "Strayer online MBA" barədə yazırlar: "Kimi gəldi qəbul edirlər. Fakültə əməkdaşlarına təzyiqlər edirlər ki, həmi imtahanından keçməlidir. Təhsil izah olunmayan dərəcədə bahadır. Tələbenin ödədiyi məbleğin 33%-i steykholderlər (maraqlı tərəfə), 33%-i marketing xərclərinə, 33%-i isə təhsil xərclərinə yönəldilir. Məktəbin əsas məqsədi pulunu alıb sizi saxlamaqdan ibarətdir. Ona görə də tədris standartları çox aşagıdır. Mezunlara iş düzəltmə prosesində heç bir kömək göstərilmir. İşəgötürənlər isə pulla alınmış diploma etibar etmirlər".

"University of Maryland University College"-nin MBA üzrə onlayn-programını belə təsvir edirlər: "Məktəb özünü məktəb deyil, biznes kimi aparır. Təhsil haqqı bir gün gecikəndə sənə dayanmadan zəng edəcəklər. Sual üçün professora müraciət etsən, cavabsız qalacaqsın. Mən bir həftəyə bütün işlərimi hazırlayıb təhlil verirdim və on aza 88%-lik nəticə göstərirdim. Hər şey olduqca çox asan başa gəlirdi. Düzəni dəym, tələbə yoldaşlarını görəndə xəcalət çəkməyə başladım".

Bu isə "Columbia Southern University" barədə deyilənlərdən: "Heç bir dərsi professor keçmər. Müəllimlər "moderator" demək daha düzgün olardı. Onlar tələbələrin mürükəbə suallarına cavab vermir, yaxud verə bilmirler.

Onlayn-kursların məzunları işəgötürənlərin etibarını qazanmaqdə çətinlik çəkirlər

Diplomu alsam da, nə geleceyə dair bir perspektiv əldə edə bilməm, nə də iş tapmışam".

Bir çoxları pulla aldıqları onlayn-kurs sertifikatlarını öz rezümelerinə əlavə edirlər. Əsində isə bu kağız parçasının mövcudluğunu təcrübə ilə gölən bacarıqları əvəzləyə bilmir. Milyonlarla şəxs liderlik, idarəetmə, kommunikasiya bacarıqlarına dair sertifikat 2-3 ay ərzən program vasitəsilə əldə edirlər və düşünsürlər ki, her cür diqqətə layiq biliklər qazanıblar. Ekspertlər hesab edir ki, bacarıqlar barədə səhbi təsəvvür həzirdə biznesin on böyük problemlərindən biridir. Təhsil eksperti Saymon Sinek hesab edir ki, liderliyə dair sertifikatların heç bir şəhəriyyəti yoxdur, insana praktika lazımdır. Ceyson Barger isə yazar: "Liderlik tədrisi proqramları iflasdır. Kursların böyük əksəriyyəti insan düşüncəsinin transformasiyası əvezinə 8 saatlıq informasiya axınına üstünlük verir".

Emosiya, emosiya!

Gələcəyin peşələrinə dair proqnozlar verən mütəxəssislər hesab edir ki, alqoritmərin əvəz-layə bilməyəcəkləri insan bacarıqlarına ehtiyac hər zaman olacaq. Söhbət emosional intellekt, yaradıcı və tonqidi düşüncə, insanların kommunikasiya, maraq, oxumaq üçün motivasiyadan gedir. Ekspertlər görə, onlayn-kursların insanlara bu qabiliyyətləri aşılıya bilməməsinin aş-

ğıdakı səbəbləri var:

- Onlayn-kurslar müəllimlə əks-rabitə və ünsiyyəti nəzərdə tutmayıb. Onların əksəriyyəti əylencləri videokontent kitabxanasından ibarətdir. Məsələn, "Udemy"nin heç bir kur-su əks-rabitə imkanı vermır. Eyni zamanda, verilən sertifikat bacarıqların formalşamasını təsdiqləyən sənəd olduğuna da töminat yoxdur.
- Kurslardakı müəllimlərin seviyyəsi oldukça aşağıdır. Onların əksəriyyətinin nə təhsil metodikaları var, nə də geniş onlayn-auditorya qarşısında çıxış bacarığı.
- Onlayn-məktəblər əksər hallarda heç bir ya-tırırmış tələb etməyən golr sahəsidir. Hər şey çox sadədir: yad şəxslərin biliklərini alıb-satmaqla yaxşı pul əldə etmek olar.
- Yuxarıda qeyd olunanları ümumişdirib belə noticəyə gələ bilərik ki, kütləvi onlayn-proqramlar vasitəsilə hansısa biliyə nail olmaq mümkündür. Ancaq insanı bacarıqlara yiyələnmək üçün əks-rabitə, ünsiyyət, rüqularda iş kimi amillerin olması nəinki vacibdir, hətta mütləqdir.

Təcrübə göstərir ki, onlayn-təhsil sahəsi getdikcə daha da genişlənib şaxlanəcək. Birinci, bu, biznesdir. İkinci isə asan yolla "təhsil" almaq istəyənlər həmişə olacaq. Di gəl ki, onlayn-təhsil kommunikasiya saridan kasad olduğundan onun karyeraya transformasiyası qüsürlü yeri olaraq qalmaqdə davam edəcək.

Təhsil müəssisələrində "İnsan hüquqları aylığı"

"AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ"

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor

Nurəddin Heydərov

538-21-66

Mühəsibatlıq

539-67-74

Reklam və elanlar

539-20-77 (tel/faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet "Azərbaycan müəllimi"nin kompüter mərkəzində yığılır və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümlə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynelxalq Bankı 5 sayılı "Mətbuat şöbəsi"

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 7080, Sifariş 1838

Məsul növbətçi: N.Rəhimov

Təhsil müəssisələrində "İnsan hüquqları aylığı"

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrindən əlkəmizdə elan olunan "İnsan hüquqları aylığı" ilə əlaqədar tədbirlər keçirilir. Belə ki, ümumi təhsil müəssisələrində insan hüquqlarına dair mühazire, konfrans, seminar, "dəyirmi mas"ı, disput və inşa yazi müsabiqələri təşkil edilir.

"İnsan hüquqları aylığı" çərçivəsində məktəblərdə tədbirlərin keçirilməsinin əsas məqsədi insan hüquqlarını və hüquq berabərliyi üzərində qurulmuş multikulturalizm deyərini şagirdlər arasında təbliğ etmək, eləcə də comiyyətdən təsəvvürənən hərəkət, insan hüquqlarına emal olunmasının zəruriyyəti və ona qəydiyyət, əks-rabitə, ünsiyyət, rüqularda iş kimi amillerin olmasına nəinki vacibdir, hətta mütləqdir.

Aylıq çərçivəsində "Hüquqları aylığı" çərçivəsində məktəblərdə tədbirlərin keçirilməsinin əsas məqsədi insan hüquqlarını və hüquq berabərliyi üzərində qurulmuş multikulturalizm deyərini şagirdlər arasında təbliğ etmək, eləcə də comiyyətdən təsəvvürənən hərəkət, insan hüquqlarına emal olunmasının zəruriyyəti və ona qəydiyyət, əks-rabitə, ünsiyyət, rüqularda iş kimi amillerin olmasına nəinki vacibdir, hətta mütləqdir.

Sonda şagirdlər səhəbtərənərə baxış keçirilir.

Sonda şagirdlər maraqlandırınlardan sənədlər cavablandırırlar.

Etabarsız sayılın

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2015-ci ildə Məmmədov Rəşad Möhbət oğluna verilmiş magistr tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdam rayon Əfətli kənd tam orta məktəbinin 2007-ci ildə bitirmiş Manafov Fərid Bəybala oğluna verilmiş A-146335 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba şəhər Bağbanlı kənd R.Mütəllimov adıma tam orta məktəbi 1989-cu ildə bitirmiş Məmmədəva Yegana Bahaddin qızına verilmiş A-557552 nömrəli natamam orta təhsili haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tərtər rayon Çəmili kənd tam orta məktəbinin 2012-ci ildə bitirmiş Xəlili Qeyşor Hamlet oğluna verilmiş A-153358 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qızlar Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə bitirmiş Həsənbəyova Mahriyə Elmanovnaya verilmiş A-669174 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sırıvan şəhər 21 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Valeh qızına verilmiş BB-II-075541 nömrəli diplomi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Bağırova Şəkinə Cəbrayıl qızına verilmiş A-736774 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ü.Hacıbəyli adıma Bakı Musiqi Akademiyası tərəfindən 2011-ci ildə Cəmilova İlhamə Elxan qızına verilmiş B-203079 nömrəli fərqlənmə bacalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti nəzdində Azərbaycan Məaliyyə İqtisad Kolleci tərəfindən 2017-ci ildə Babayeva Sevda Qalib qızına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Daşkəsən rayon Ə.İsmayılov adına Quşçu kənd tam orta məktəbinin 2007-ci ildə bitirmiş Tağıyev Asım Pənah oğluna verilmiş 545739 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Daşkəsən rayon Ə.İsmayılov adına Quşçu kənd tam orta məktəbinin 2011-ci ildə bitirmiş Tağıyev Samir Pənah oğluna verilmiş A-044768 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə Allahyarova Ülvüyyə Akif qızına verilmiş A-139930 nömrəli bacalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 233 nömrəli tam orta məktəbi 1969-cu ildə bitirmiş Pavlunin Nikolay Leonidoviç qızına verilmiş 90321755 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayon Qalaxudat kənd ümumi orta məktəbinin IX sinfini 1992-ci ildə bitirmiş Osmanov Zahid Hacəmməd oğluna verilmiş A-905174 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Neftçala rayon Qədimkənd kənd tam orta məktəbinin 2017-ci ildə bitirmiş Sofərov Yusif Səxavət oğluna verilmiş E-044999 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Neftçala şəhər Humanitar Təməyülli "Mugan" liseyini 2006-ci ildə bitirmiş Səlimov Vasif Yusif oğluna verilmiş B-338770 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Neftçala rayon Mirqurbanlı kənd tam orta məktəbinin XII (qiyabi) sinfini 2004-cü ildə bitirmiş Salimova Ağanışa

nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Yusif qızına verilmiş B-060247 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan şəhər A.Pənah adına 1 nömrəli məktəb-liseyi 2012-ci ildə bitirmiş Manafov Ferid Bəybala oğluna verilmiş A-146335 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba şəhər Bağbanlı kənd R.Mütəllimov adıma tam orta məktəbi 1989-cu ildə bitirmiş Məmmədəva Yegana Bahaddin qızına verilmiş A-557552 nömrəli natamam orta təhsili haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tərtər rayon Çəmili kənd tam orta məktəbinin 2012-ci ildə bitirmiş Abdullayevə Pərviz Arzu oğluna verilmiş A-153358 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qızlar Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə bitirmiş Həsənbəyova Mahriyə Elmanovnaya verilmiş A-669174 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbi 1984-cü ildə bitirmiş Əliyev Əbülfəz Mehərrəm oğluna verilmiş A-767829 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

